

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/1058 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 24ης Ιουνίου 2021****για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 177, δεύτερο εδάφιο, και τα άρθρα 178 και 349,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 176 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπει ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Ένωση. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο και το άρθρο 174 δεύτερο και τρίτο εδάφιο ΣΛΕΕ, το ΕΤΠΑ οφείλει να συμβάλλει στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και της υστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών, μεταξύ των οποίων χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής οι περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των μειονεκτημάτων που οφείλονται στη δημογραφική συρρίκνωση, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες, οι νησιωτικές και οι διασυνοριακές και ορεινές περιοχές.
- (2) Το Ταμείο Συνοχής ιδρύθηκε προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη του γενικού στόχου για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης με την παροχή χρηματοδοτικών συνεισφορών στους τομείς του περιβάλλοντος και των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα των υποδομών μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾.
- (3) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁾ θεσπίζει κοινούς κανόνες που εφαρμόζονται στο ΕΤΠΑ, στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), στο Ταμείο Συνοχής, στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), στο Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ), στο Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) και στο μέσο χρηματοδοτικής στήριξης για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις (ΜΔΣΘ), τα οποία λειτουργούν με βάση ένα κοινό πλαίσιο.
- (4) Για λόγους απλούστευσης, οι κανόνες που εφαρμόζονταν τόσο στο ΕΤΠΑ όσο και στο Ταμείο Συνοχής κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020 θα πρέπει να οριστούν σε έναν ενιαίο κανονισμό, ο οποίος θα καλύπτει και τα δύο ταμεία.

⁽¹⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 90.

⁽²⁾ ΕΕ C 86 της 7.3.2019, σ. 115.

⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Μαρτίου 2019 (ΕΕ C 108 της 26.3.2021, σ. 566) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 27ης Μαΐου 2021 (δεν έχει ακόμα δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 23ης Ιουνίου 2021 (δεν έχει ακόμα δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 661/2010/ΕΕ (ΕΕ L 348 της 20.12.2013, σ. 1).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (βλέπε σελίδα 159 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

- (5) Οι οριζόντιες αρχές, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στο άρθρο 10 ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, όπως ορίζονται στο άρθρο 5 ΣΕΕ, θα πρέπει να τηρούνται κατά την υλοποίηση του ΕΠΠΑ και του Ταμείου Συνοχής, λαμβανομένου υπόψη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να τηρούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Διεθνή Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και από τη Διεθνή Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (UNCRPD), καθώς επίσης και τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή το 2017, και να εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα σύμφωνα με το άρθρο 9 της Διεθνούς Σύμβασης UNCRPD, και σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης για την εναρμόνιση των απαιτήσεων προσβασιμότητας σε προϊόντα και υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΠΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, σε συνεργασία με το ΕΚΤ+, θα πρέπει να υλοποιούνται κατά τρόπο που προάγει τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας και θα πρέπει να επιδιώκουν τους στόχους τους προκειμένου να συμβάλουν στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, την εξάλειψη της φτώχειας και την προαγωγή της κοινωνικής ένταξης. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να στοχεύουν στην εξάλειψη των ανισοτήτων, στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, καθώς και στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετικής προσανατολισμού. Κανένα από τα δύο ταμεία δεν θα πρέπει να στηρίζει δράσεις που συμβάλλουν σε οποιαδήποτε μορφή διακρίσεων ή αποκλεισμού και, όταν χρηματοδοτούν υποδομές, θα πρέπει και τα δύο να διασφαλίζουν την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες.
- (6) Οι στόχοι του ΕΠΠΑ και του Ταμείου Συνοχής θα πρέπει να επιδιώκονται στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και της προώθησης από την Ένωση του στόχου της διατήρησης, της προστασίας και της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος, όπως ορίζεται στο άρθρο 11 και στο άρθρο 191 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Λόγω της σημασίας που έχει η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της Συμφωνίας του Παρισιού του 2015 για την κλιματική αλλαγή μετά την 21η Διάσκεψη των μερών της σύμβασης πλαίσιους των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή και την εκπλήρωση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών («Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των ΗΕ»), και τα δύο ταμεία θα συμβάλουν στην ενσωμάτωση των δράσεων για το κλίμα και στην επίτευξη του συνολικού στόχου του 30 % των δαπανών του προϋπολογισμού της Ένωσης που στηρίζουν τους στόχους για το κλίμα. Προς τούτο, πράξεις στο πλαίσιο του ΕΠΠΑ αναμένεται ότι θα συνεισφέρουν το 30 % του συνολικού χρηματοδοτικού φακέλου σε στόχους για το κλίμα. Οι πράξεις στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής αναμένεται να συνεισφέρουν το 37 % του συνολικού χρηματοδοτικού φακέλου του Ταμείου Συνοχής σε στόχους για το κλίμα. Επιπλέον, οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να συμβάλουν στη φιλόδοξη πρόθεση να διατεθεί το 7,5 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) υπέρ των στόχων βιοποικιλότητας κατά το έτος 2024 και το 10 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του ΠΔΠ υπέρ των στόχων βιοποικιλότητας το 2026 και το 2027, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις υφιστάμενες αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των στόχων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα.

Και τα δύο ταμεία θα πρέπει να στηρίζουν δραστηριότητες που τηρούν τα κλιματικά και περιβαλλοντικά πρότυπα και προτεραιότητες της Ένωσης και δεν επιβαρύνουν σημαντικά τους περιβαλλοντικούς στόχους κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁶⁾, διασφαλίζοντας δε τη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά την πορεία επίτευξης της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Τα προγράμματα του ΕΠΠΑ και του Ταμείου Συνοχής θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το περιεχόμενο των ολοκληρωμένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο της Διακυβέρνησης της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα όπως θεσπίστηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁷⁾.

- (7) Για να προστατευτεί η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς, οι πράξεις του ΕΠΠΑ και του Ταμείου Συνοχής προς όφελος των δικαιούχων οφείλουν να συμμορφώνονται με τους κανόνες της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως ορίζονται στα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ.
- (8) Η αρχή της εταιρικής σχέσης αποτελεί βασικό στοιχείο για την υλοποίηση του ΕΠΠΑ και του Ταμείου Συνοχής, με βάση την προσέγγιση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και τη διασφάλιση της συμμετοχής των περιφερειακών, τοπικών, δημοτικών και άλλων δημοσίων αρχών, της κοινωνίας των πολιτών, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και, κατά περίπτωση, ερευνητικών οργανισμών και πανεπιστημίων. Η υλοποίηση και των δύο ταμείων θα πρέπει να διασφαλίζει τον συντονισμό και τη συμπληρωματικότητα με το ΕΚΤ+, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το ΕΤΘΑΥ και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

- (9) Είναι αναγκαίο να θεσπιστούν διατάξεις για την υποστήριξη του ΕΤΠΑ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» και στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg).
- (10) Για να προσδιοριστούν τα είδη των δραστηριοτήτων που είναι δυνατόν να υποστηρίζονται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, θα πρέπει να καθοριστούν ειδικοί στόχοι πολιτικής για την παροχή στήριξης και από τα δύο ταμεία, ώστε να διασφαλιστεί ότι συμβάλλουν στην επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους κοινούς στόχους πολιτικής που περιλαμβάνονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060
- (11) Δεδομένου ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ευρωπαϊκής οικονομίας, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει την ανάπτυξη των ΜΜΕ ενισχύοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητά τους. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνητικά σοβαρές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης κρίσης που ενδέχεται να προκύψει στο μέλλον και να έχει επίπτωση στις επιχειρήσεις και την απασχόληση, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να στηρίζει την ανάκαμψη από τέτοιες καταστάσεις κρίσης μέσω της στήριξης της δημιουργίας θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων.
- (12) Οι επενδύσεις στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ θα πρέπει να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου δικτύου ψηφιακών υποδομών υψηλής ταχύτητας και στην προώθηση της καθαρής και βιώσιμης πολυτροπικής κινητικότητας με έμφαση στις δημόσιες μεταφορές, την κοινή κινητικότητα (την με κοινό μέσο μετακίνησης), το περπάτημα και το ποδήλατο, στο πλαίσιο της μετάβασης στην οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- (13) Προκειμένου να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες της ψηφιακής εποχής, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να συμβάλει στην ανάπτυξη μιας ψηφιακής κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, στην οποία οι πολίτες, οι ερευνητικοί οργανισμοί, οι επιχειρήσεις και οι δημόσιες διοικήσεις θα αξιοποιούν πλήρως τις ευκαιρίες που προσφέρει η ψηφιοποίηση. Η αποτελεσματική ηλεκτρονική διακυβέρνηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο περιλαμβάνει την ανάπτυξη εργαλείων καθώς και την επανεξέταση της οργάνωσης και των διαδικασιών, προκειμένου να παρέχονται οι δημόσιες υπηρεσίες αποτελεσματικότερα, ευκολότερα, ταχύτερα και οικονομικότερα. Ειδικότερα, οι ψηφιακές και οι τηλεπικοινωνιακές τεχνολογίες θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση των παραδοσιακών δικτύων και υπηρεσιών προς όφελος των τοπικών κοινοτήτων μέσω της ανάπτυξης έργων όπως οι έξυπνες πόλεις και τα έξυπνα χωριά.
- (14) Η στήριξη από το ΕΤΠΑ στο πλαίσιο του στόχου πολιτικής 1 (ΣΠ 1) θα πρέπει να βασίζεται στη δημιουργία ικανοτήτων για στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης, οι οποίες θέτουν προτεραιότητες σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, ή και στα δύο, για την αύξηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτημάτων τους αναπτύσσοντας και αντιστοιχίζοντας τα πλεονεκτήματα της έρευνας και της καινοτομίας με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και τις αναγκαίες δεξιότητες μέσω μίας διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης. Η διαδικασία θα πρέπει να επιτρέπει στους επιχειρηματικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων της βιομηχανίας, των εκπαιδευτικών και ερευνητικών οργανισμών, των δημόσιων διοικήσεων και της κοινωνίας των πολιτών, να εντοπίζουν τους πλέον υποσχόμενους τομείς βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης με βάση τις διακριτές δομές και τη γνωστική βάση της περιφέρειας. Δεδομένου ότι η διαδικασία διακυβέρνησης της έξυπνης εξειδίκευσης έχει ζωτική σημασία για την ποιότητα της στρατηγικής, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να παρέχει στήριξη για την ανάπτυξη και την ενίσχυση των ικανοτήτων που απαιτούνται για να είναι αποτελεσματική η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης και η εκπόνηση ή η επικαιροποίηση των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης.
- (15) Προκειμένου να προωθηθεί η επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας της Ένωσης έως το 2050, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες που συνεπάγεται, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Στο εν λόγω πλαίσιο θα έχουν ιδιαίτερη σημασία οι επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας, στη βιώσιμη ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές σύμφωνα με τα κριτήρια αειφορίας που καθορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*), σε έξυπνα ενεργειακά συστήματα, καθώς και οι επενδύσεις που στοχεύουν στην πρόληψη καταστροφών, στην προώθηση της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης, της αξιοποίησης και της ανάδειξης των προστατευόμενων φυσικών περιοχών, καθώς και άλλων μέτρων για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, όπως η διατήρηση και η αποκατάσταση φυσικών περιοχών υψηλού δυναμικού απορρόφησης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, π.χ. συμπεριλαμβανομένων της ανασύστασης υγροτόπων, της δέμευσης των εκπομπών αερίων από τους χώρους υγειονομικής ταφής ή της μείωσης των εκπομπών σε βιομηχανικές διεργασίες ή προϊόντα. Επιπλέον θα πρέπει να υποστηριχθούν οι επενδύσεις που αποσκοπούν στη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης, όπως του αέρα, του νερού και του εδάφους, η ηχορύπανση και η φωτορύπανση.

(*) Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

- (16) Τα ολοκληρωμένα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, στα οποία περιγράφονται οι πολιτικές και τα μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής. Προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη των εθνικών στόχων για τη μείωση της ενεργειακής πείνας που καθορίζονται στα ολοκληρωμένα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να στηρίζει ιδίως τις βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης για τις κατοικίες και τα κτίρια σύμφωνα με την τροποποιημένη οδηγία (ΕΕ) 2018/844 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*) να συμβάλει στην επίτευξη κτιριακού αποθέματος απαλλαγμένου από ανθρακούχες εκπομπές μέχρι το 2050, μειώνοντας έτσι την κατανάλωση ενέργειας και δημιουργώντας οικονομικά οφέλη για τα νοικοκυριά που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια.
- (17) Για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας των μεταφορών, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να προωθήσουν την ανάπτυξη ενός διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1315/2013, μέσω επενδύσεων σε υποδομές σιδηροδρομικών μεταφορών, εσωτερικών πλωτών μεταφορών, οδικών μεταφορών, θαλάσσιων μεταφορών και πολυτροπικών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη μείωση του θορύβου. Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει επίσης να στηρίζουν την εθνική, την περιφερειακή και τοπική, τη διασυνοριακή και την αστική κινητικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, και τα δύο ταμεία θα πρέπει να εστιάσουν στη βελτίωση της ασφάλειας, ιδίως των υφιστάμενων γεφυρών και σηράγγων.
- (18) Σε έναν όλο και περισσότερο διασυνδεδεμένο κόσμο και δεδομένης της δυναμικής του δημογραφικού και μεταναστευτικού ζητήματος, είναι σαφές ότι η μεταναστευτική πολιτική της Ένωσης απαιτεί μια κοινή προσέγγιση, η οποία να βασίζεται στις συνέργειες και τη συμπληρωματικότητα των διαφορετικών χρηματοδοτικών μέσων. Ως εκ τούτου, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να εστιάζει στις δημογραφικές προκλήσεις κατά την εκπόνηση και την υλοποίηση των προγραμμάτων. Προκειμένου να εξασφαλιστεί συνεκτική, ισχυρή και συνεπής στήριξη των προσπαθειών αλληλεγγύης και επιμερισμού των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να παρέχει στήριξη, στο καταλληλότερο εδαφικό επίπεδο, για τη διευκόλυνση της μακροπρόθεσμης και χωρίς αποκλεισμούς ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, προς όφελος της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, υιοθετώντας μια προσέγγιση που αποσκοπεί στην προστασία της αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων τους.
- (19) Για την προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας και της χωρίς αποκλεισμούς πρόσβασης σε απασχόληση υψηλής ποιότητας, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να στηρίζει οντότητες της «κοινωνικής οικονομίας», όπως συνεταιρισμούς, ταμεία αλληλεσφάλισης, μη κερδοσκοπικές ενώσεις και κοινωνικές επιχειρήσεις.
- (20) Για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας, ιδίως στις περιθωριοποιημένες κοινότητες, είναι αναγκαίο να βελτιωθεί η πρόσβαση, μεταξύ άλλων μέσω υποδομών, σε κοινωνικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένου του αθλητισμού, αφού ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες, των παιδιών και των ηλικιωμένων.
- (21) Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να προωθήσουν την κοινωνικοοικονομική ένταξη των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στο εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την ένταξη των Ρομά όπως αναφέρεται στο παράρτημα IV του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, όπου παρατίθενται μέτρα ένταξης, στα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού και στις μειονεκτούσες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχή 19 του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να μπορούν να στηρίξουν την παροχή κοινωνικής στέγασης. Λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι περιθωριοποιημένες κοινότητες Ρομά όσον αφορά την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να συμβάλλουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους και των προοπτικών ανάπτυξής τους.
- (22) Προκειμένου να ενισχυθεί η ετοιμότητα όσον αφορά την εξ αποστάσεως και τη διαδικτυακή εκπαίδευση και κατάρτιση χωρίς αποκλεισμούς, το ΕΤΠΑ θα πρέπει, στο πλαίσιο του καθήκοντός του για βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς, να συμβάλει ιδίως στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής μάθησης. Οι προσπάθειες εξασφάλισης της συνέχειας της εκπαίδευσης και κατάρτισης κατά την πανδημία COVID-19 αποκάλυψαν σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά την πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και την απαραίτητη συνδεσιμότητα στην περίπτωση εκπαιδευόμενων από μειονεκτούσες ομάδες ή απομακρυσμένες περιοχές. Στο εν λόγω πλαίσιο, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να στηρίζει τη διαθεσιμότητα του απαραίτητου εξοπλισμού ΤΠΕ και της απαραίτητης συνδεσιμότητας, ενισχύοντας έτσι την ανθεκτικότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης για εξ αποστάσεως και διαδικτυακή μάθηση.

(*) Οδηγία (ΕΕ) 2018/844 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 75).

- (23) Προκειμένου να ενισχυθεί η ικανότητα των δημόσιων συστημάτων υγείας να προλαμβάνουν, να ανταποκρίνονται γρήγορα και να ανακάμπτουν από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας, το ΕΤΠΑ θα πρέπει επίσης να συμβάλλει στην ανθεκτικότητα των συστημάτων υγείας. Επιπρόσθετα, καθώς η πρωτοφανής πανδημία COVID-19 αποκάλυψε τη σημασία της άμεσης διαθεσιμότητας κρίσιμων προμηθειών για την αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, το πεδίο εφαρμογής της στήριξης από το ΕΤΠΑ θα πρέπει να διευρυνθεί ώστε να καθίσταται δυνατή η αγορά προμηθειών που είναι απαραίτητες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και την προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα. Κατά την αγορά προμηθειών για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, θα πρέπει αυτές να είναι συνεπείς και να μην υπερβαίνουν την εθνική στρατηγική για την υγεία, και να εξασφαλίζουν συμπληρωματικότητες με το πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία» (EU4Health) που θεσπίζεται με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/522 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁰⁾, καθώς και με τις δυνατότητες του rescEU στο πλαίσιο του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης που θεσπίστηκε με την απόφαση αριθ. 1313/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹¹⁾.
- (24) Το ΕΤΠΑ θα πρέπει να στηρίζει και να προωθεί τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα μέσω υποστηρικτικών εγκαταστάσεων που θα επιδιώκουν την πρόληψη του διαχωρισμού από την κοινότητα, θα διευκολύνουν την ένταξη των ανθρώπων στην κοινωνία και θα επιδιώκουν την εξασφάλιση συνθηκών αυτόνομης διαβίωσης.
- (25) Θα πρέπει να προβλεφθεί ένας αποκλειστικός ειδικός στόχος για τη στήριξη των περιφερειακών οικονομιών που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού. Ο στόχος αυτός θα επιτρέψει την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού για την οικονομική ανάκαμψη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία, με την επιφύλαξη των δυνατοτήτων παροχής στήριξης από το ΕΤΠΑ σε αυτούς τους τομείς στο πλαίσιο άλλων ειδικών στόχων.
- (26) Οι επενδύσεις για τη στήριξη των δημιουργικών και πολιτιστικών βιομηχανιών, των πολιτιστικών υπηρεσιών και των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο οποιουδήποτε στόχου πολιτικής, υπό την προϋπόθεση ότι συμβάλλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων και ότι εμπίπτουν στο πεδίο στήριξης από το ΕΤΠΑ.
- (27) Ο βιώσιμος τουρισμός απαιτεί ισορροπία μεταξύ οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Η προσέγγιση για τη στήριξη του βιώσιμου τουρισμού θα πρέπει να είναι σύμφωνη με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 19ης Οκτωβρίου 2007 με τίτλο «Ατζέντα για έναν αειφόρο και ανταγωνιστικό ευρωπαϊκό τουρισμό». Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ευημερία των τουριστών, να σέβεται το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον και να διασφαλίζει την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα των προορισμών και των επιχειρήσεων μέσω μιας ολοκληρωμένης και ολιστικής προσέγγισης της πολιτικής.
- (28) Προκειμένου να στηρίξουν τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες για να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις και για να είναι σε θέση να διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο ασφάλειας για τους πολίτες τους, καθώς και να προλαμβάνουν την περιθωριοποίηση και τη ριζοσπαστικοποίηση, οι επενδύσεις στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ θα πρέπει να συμβάλλουν, με τη συνέργεια και τη συμπληρωματικότητα των άλλων πολιτικών της Ένωσης, στην ασφάλεια σε τομείς και περιοχές στις οποίες είναι αναγκαίο να υπάρχει ανάγκη να εξασφαλιστούν ασφαλείς και σίγουροι δημόσιοι χώροι και υποδομές ζωτικής σημασίας, όπως είναι οι μεταφορές και η ενέργεια, συμβάλλοντας έτσι στην οικοδόμηση περισσότερο συμπεριληπτικών και ασφαλών κοινωνιών.
- (29) Το ΕΤΠΑ θα πρέπει να παρέχει στήριξη στο πλαίσιο του στόχου πολιτικής 5 (ΣΠ 5) με ολοκληρωμένο τρόπο για την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη που βασίζεται σε διατομεακές εδαφικές στρατηγικές με τη χρήση εργαλείων ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης για να εξασφαλισθεί η αρμονική ανάπτυξη τόσο των αστικών όσο και των μη αστικών περιοχών. Επιπλέον, κατά την ανάπτυξη των αστικών περιοχών, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη στήριξη των λειτουργικών αστικών περιοχών λόγω της σημασίας στην ενεργοποίηση της συνεργασίας μεταξύ τοπικών αρχών και εταιρών εκατέρωθεν των διοικητικών ορίων, καθώς και για την ενίσχυση των διασυνδέσεων μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.
- (30) Το ΕΤΠΑ θα πρέπει να στηρίζει τον βιώσιμο τουρισμό ολοκληρωμένα, ιδίως μέσω ενίσχυσης της συνεργασίας εντός των λειτουργικών περιοχών. Προκειμένου να τονωθεί ο αντικτύπος του βιώσιμου τουρισμού υπέρ της οικονομίας, οι επιχειρήσεις και οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να συνεργάζονται συστηματικά με στόχο την αποτελεσματικότερη παροχή ποιοτικών υπηρεσιών σε περιοχές με μεγάλες τουριστικές δυνατότητες, μεριμνώντας δεόντως για τη δημιουργία σταθερού νομικού και διοικητικού περιβάλλοντος που θα ευνοεί τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών αυτών. Οι υποστηριζόμενες δράσεις στον τομέα του βιώσιμου τουρισμού θα μπορούσαν να λαμβάνουν υπόψη τις βέλτιστες πρακτικές του τομέα, όπως η προσέγγιση της «τουριστικής συνοικίας».

⁽¹⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/522 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση προγράμματος σχετικά με τη δράση της Ένωσης στον τομέα της υγείας [πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία» (EU4Health)] για την περίοδο 2021-2027 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 282/2014 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 1).

⁽¹¹⁾ Απόφαση αριθ. 1313/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 924).

- (31) Λόγω του γενικού στόχου του Ταμείου Συνοχής που προβλέπεται στη ΣΛΕΕ, είναι αναγκαίο να καθοριστούν και να περιοριστούν οι στόχοι πολιτικής για τις συνεισφορές που θα παρέχει το Ταμείο Συνοχής.
- (32) Προκειμένου να βελτιωθεί η συνολική διοικητική ικανότητα των θεσμικών οργάνων και η διακυβέρνηση στα κράτη μέλη που υλοποιούν προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη», είναι αναγκαίο να καταστεί δυνατή η λήψη μέτρων στήριξης για τις αρμόδιες για το πρόγραμμα αρχές και τους τομειακούς ή εδαφικούς φορείς οι οποίοι είναι αρμόδιοι για την άσκηση δραστηριοτήτων που συνδέονται με την υλοποίηση του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής στο πλαίσιο όλων των επιδιωκόμενων ειδικών στόχων, λαμβανομένων υπόψη των οριζόντιων αρχών που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, συμπεριλαμβανομένων των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- (33) Προκειμένου να ενθαρυνθούν και να ενισχυθούν τα μέτρα συνεργασίας για τα προγράμματα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη», είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η συνεργασία με τους εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των εταιρών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, τόσο στο εσωτερικό κάθε κράτους μέλους όσο και μεταξύ διαφορετικών κρατών μελών σε σχέση με τη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο όλων των ειδικών στόχων. Αυτού του είδους η ενισχυμένη συνεργασία συμπληρώνει τη συνεργασία στο πλαίσιο του Interreg και θα πρέπει ιδίως να υποστηρίξει τις δομημένες εταιρικές σχέσεις με σκοπό την εφαρμογή περιφερειακών στρατηγικών, όπως αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 2017 με τίτλο «Ενίσχυση της καινοτομίας στις περιφέρειες της Ευρώπης: στρατηγικές για μια ανθεκτική, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη». Επομένως, οι εταίροι θα μπορούσαν να προέρχονται από οποιαδήποτε περιφέρεια στην Ένωση, αλλά επίσης από διασυνοριακές περιφέρειες και περιφέρειες που καλύπτονται από ένα Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹²⁾, μία μακροπεριφερειακή στρατηγική ή στρατηγική θαλάσσιας λεκάνης ή από συνδυασμό και των δύο αυτών τύπων στρατηγικής.
- (34) Το ΕΤΠΑ θα πρέπει να συμβάλει στην αντιμετώπιση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Ένωση και στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών, καθώς και στη μείωση της υστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αντιμετωπίζουν προκλήσεις λόγω των δεσμεύσεων για την εξάλειψη των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, και προάγοντας μέσω αυτών την περιφερειακή ανθεκτικότητα. Επομένως, η στήριξη από το ΕΤΠΑ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» θα πρέπει να επικεντρωθεί στις βασικές προτεραιότητες της Ένωσης, σύμφωνα με τους στόχους πολιτικής που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060. Ως εκ τούτου, η στήριξη από το ΕΤΠΑ θα πρέπει να επικεντρώνεται στους στόχους πολιτικής για μια πιο ανταγωνιστική και εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ και μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και προς μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Οι πόροι που διατίθενται για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα και τις ευρυζωνικές επενδύσεις μπορούν να λαμβάνονται εν μέρει υπόψη κατά τον υπολογισμό της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφασίζουν στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης τους αν θα συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης στο επίπεδο της κατηγορίας περιφέρειας ή σε εθνικό επίπεδο για ολοκληρή την περίοδο προγραμματισμού. Η θεματική συγκέντρωση σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να καθορίζεται από τρεις ομάδες κρατών μελών που έχουν σχηματιστεί ανάλογα με το αντίστοιχο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα του καθενός και θα πρέπει να επιτρέπει την ευελιξία σε επίπεδο επιμέρους προγραμμάτων. Δεδομένου ότι η στήριξη από το Ταμείο Συνοχής μπορεί επίσης να συνεισφέρει στη θεματική συγκέντρωση, θα πρέπει να καθοριστούν οι όροι για την εν λόγω συνεισφορά. Επιπλέον, η μεθοδολογία για την κατηγοριοποίηση των κρατών μελών θα πρέπει να καθοριστεί λεπτομερώς, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης κατάστασης των εξόχως απόκεντρων περιοχών και των βόρειων αραιοκατοικημένων περιοχών.
- (35) Προκειμένου η στήριξη να επικεντρωθεί στις βασικές προτεραιότητες της Ένωσης, κρίνεται επίσης σκόπιμο να τηρηθούν οι απαιτήσεις για τη θεματική συγκέντρωση καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού, ακόμη και στην περίπτωση μεταφορών μεταξύ των προτεραιοτήτων εντός του ίδιου προγράμματος ή μεταξύ διαφορετικών προγραμμάτων.
- (36) Για να μπορέσει το ΕΤΠΑ να παρέχει στήριξη στο πλαίσιο του Interreg όσον αφορά τις επενδύσεις σε υποδομές και τις συναφείς επενδύσεις που σχετίζονται με αυτές, καθώς και δραστηριότητες κατάρτισης και ένταξης, πρέπει να προβλεφθεί ότι το ΕΤΠΑ θα πρέπει, επίσης, να μπορεί να παρέχει στήριξη για δραστηριότητες στο πλαίσιο των ειδικών στόχων του ΕΚΤ+, που καθορίστηκαν βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) (ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 19).

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 της 24ης Ιουνίου 2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013 (βλέπε σελίδα 21 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

- (37) Προκειμένου οι περιορισμένοι πόροι να αξιοποιηθούν με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο, η στήριξη που παρέχεται από το ΕΤΠΑ σε παραγωγικές επενδύσεις στο πλαίσιο του σχετικού ειδικού στόχου θα πρέπει να περιοριστεί στις πολύ μικρές, στις μικρές και στις μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής⁽¹⁴⁾, εκτός από τις περιπτώσεις συγκεκριμένων επενδύσεων που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.
- (38) Στο πλαίσιο της στήριξης παραγωγικών επενδύσεων από το ΕΤΠΑ, είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι ως παραγωγικές επενδύσεις θα πρέπει να νοούνται οι επενδύσεις σε πάγια κεφάλαια ή άυλα περιουσιακά στοιχεία των επιχειρήσεων, με σκοπό την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών και να συμβάλουν με τον τρόπο αυτόν στον ακαθάριστο σχηματισμό κεφαλαίου και στην απασχόληση. Θα πρέπει επίσης να προβλεφθεί ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής μπορούν ενδεχομένως να στηρίζουν επενδύσεις σε επιχειρήσεις πλην των ΜΜΕ. Επιπλέον, με βάση την εμπειρία από προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει επίσης να στηρίζουν επενδύσεις σε επιχειρήσεις πλην ΜΜΕ, ιδίως, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας, όταν πρόκειται για επενδύσεις σε υποδομές που εξασφαλίζουν πρόσβαση σε υπηρεσίες διαθέσιμες για το κοινό στους τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, των μεταφορών και της ψηφιακής συνδεσιμότητας.
- (39) Στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να καθοριστούν τα διάφορα είδη δραστηριοτήτων οι οποίες θα πρέπει να μπορούν να υποστηριχθούν μέσω επενδύσεων από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, σύμφωνα με τους αντίστοιχους στόχους τους, όπως ορίζονται στη ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από το πλήθος. Το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να είναι σε θέση να στηρίζει επενδύσεις στο ΔΕΔ-Μ και το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενέργεια και παρουσιάζουν περιβαλλοντικά οφέλη. Στο εν λόγω πλαίσιο, το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει επίσης να μπορεί να στηρίζει τη συνδυασμένη ενεργειακή και αντιοισμική μετασκευή. Όσον αφορά το ΕΤΠΑ, ο κατάλογος των δραστηριοτήτων θα πρέπει να λάβει υπόψη τις ειδικές εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές ανάγκες και το ενδογενές δυναμικό και να απλουστευθεί. Το ΕΤΠΑ θα πρέπει να μπορεί να στηρίζει επενδύσεις σε υποδομές, μεταξύ άλλων για επιχειρηματικές υποδομές έρευνας και καινοτομίας για τις ΜΜΕ, για στέγαση για περιθωριοποιημένες κοινότητες και μειονεκτούσες ομάδες, νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος και μετανάστες, στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά, τον βιώσιμο τουρισμό και τις υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, επενδύσεις σχετικά με την πρόσβαση σε υπηρεσίες με ιδιαίτερη έμφαση σε μειονεκτούσες, περιθωριοποιημένες και διαχωρισμένες κοινότητες, παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ, εξοπλισμό, λογισμικό και άυλα περιουσιακά στοιχεία καθώς επίσης μέτρα σχετικά με την ενημέρωση, την επικοινωνία, τις μελέτες, τη δικτύωση, τη συνεργασία, την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ εταιρών και τις δραστηριότητες με τη συμμετοχή οικονομικών πόλων. Προκειμένου να υποστηριχθεί η υλοποίηση του προγράμματος, και τα δύο ταμεία θα πρέπει να μπορούν να υποστηρίζουν και δραστηριότητες τεχνικής βοήθειας. Τέλος, προκειμένου να υπάρξει πρόβλεψη για τη στήριξη ευρύτερου φάσματος παρεμβάσεων όσον αφορά τα προγράμματα Interreg, το πεδίο εφαρμογής θα πρέπει να διευρυνθεί ώστε να συμπεριλάβει την κοινή χρήση ευρέος φάσματος εγκαταστάσεων και ανθρώπινων πόρων, καθώς και τις δαπάνες που συνδέονται με τα μέτρα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΕΚΤ+.
- (40) Τα έργα των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁵⁾, θα εξακολουθήσουν να χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής τόσο μέσω της επιμερισμένης διαχείρισης όσο και μέσω της άμεσης υλοποίησης στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» που συστάθηκε με κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» («κανονισμός ΜΣΔ για το 2021-2027»).
- (41) Παράλληλα, είναι σημαντικό να γίνει διάκριση μεταξύ των δραστηριοτήτων οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων που αποσκοπούν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, από τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁶⁾, ώστε να αποφευχθεί η διπλή δέσμευση της διαθέσιμης χρηματοδότησης, που προβλέπεται ήδη από την εν λόγω οδηγία, και οι επενδύσεις σε προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής⁽¹⁷⁾ εκτός εάν έχουν λάβει έγκριση δυνάμει ενισχύσεων *de minimis* ή προσωρινών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων που έχουν θεσπιστεί για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστάσεων. Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής δεν θα πρέπει επίσης να στηρίζουν ορισμένες επενδύσεις σε αερολιμένες, εγκαταστάσεις υγειονομικής ταφής και επεξεργασίας υπολειμματικών αποβλήτων ή ορυκτά καύσιμα. Συνεπώς, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να μπορεί να στηρίζει στοχευμένα μέτρα μετριασμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, προστασίας και ασφάλειας σε περιφερειακούς αερολιμένες, υπό την προϋπόθεση ότι ο πρωταρχικός στόχος των επενδύσεων θα προσδιορίζεται σαφώς με βάση τα πρότυπα της Ένωσης για το περιβάλλον, την προστασία ή την ασφάλεια και θα συνάδει με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

⁽¹⁴⁾ Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

⁽¹⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 913/2010 και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 680/2007 και (ΕΚ) αριθ. 67/2010 (ΕΕ L 348 της 20.12.2013, σ. 129).

⁽¹⁶⁾ Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32).

⁽¹⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1).

Στην περίπτωση επενδύσεων που αυξάνουν τη δυναμικότητα των εγκαταστάσεων όσον αφορά την επεξεργασία υπολειμματικών αποβλήτων, ως υπολειμματικά απόβλητα θα πρέπει να νοούνται κατά κύριο λόγο τα απόβλητα των δήμων που δεν συλλέγονται χωριστά και τα απορρίμματα από την επεξεργασία αποβλήτων. Ο εκσυγχρονισμός των δικτύων τηλεθέρμανσης θα μπορούσε να υποστηριχθεί με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης, όπως ορίζει η οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁸⁾, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στα Ενοποιημένα Εθνικά Σχέδια για την Ενέργεια και το Κλίμα. Προκειμένου να προωθηθούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, θα μπορούσε να παρέχεται στήριξη για λέβητες τηλεθέρμανσης που τροφοδοτούνται από συνδυασμό φυσικού αερίου και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στις περιπτώσεις αυτές, η στήριξη από τα δύο ταμεία θα πρέπει να αντιστοιχεί κατ' αναλογία στο μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στους εν λόγω λέβητες. Επιπλέον, θα πρέπει να οριστεί ρητά ότι οι υπερπόντιες χώρες και εδάφη που απαριθμούνται στο παράρτημα II της ΣΛΕΕ δεν είναι επιλέξιμα για στήριξη από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής.

- (42) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαβιβάζουν τακτικά στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο που επιτεύχθηκε χρησιμοποιώντας τους κοινούς δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων που παρατίθενται στο παράρτημα I. Οι κοινοί δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων θα μπορούσαν να συμπληρώνονται, κατά περίπτωση, από ειδικούς ανά πρόγραμμα δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων. Με βάση τις πληροφορίες που θα διαβιβάζουν τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα συντάσσει έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την επίτευξη των ειδικών στόχων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού, χρησιμοποιώντας για τον σκοπό αυτόν ένα βασικό σύνολο δεικτών που καθορίζεται στο παράρτημα II.
- (43) Σύμφωνα με τις παραγράφους 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου ⁽¹⁹⁾, το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής θα πρέπει να αξιολογούνται με βάση πληροφορίες που συλλέγονται σύμφωνα με ειδικές απαιτήσεις παρακολούθησης και ταυτόχρονα να αποφεύγεται η διοικητική επιβάρυνση, ιδίως για τα κράτη μέλη, και οι υπέρμετρες ρυθμίσεις. Οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δύο ταμείων στην πράξη.
- (44) Όπως διευκρινίζεται στον κώδικα δεοντολογίας, τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν να υποβάλλουν δεόντως αιτιολογημένο αίτημα για περισσότερη ευελιξία, εντός του πλαισίου των σχετικών κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, για τις δημόσιες ή ισοδύναμες διαρθρωτικές δαπάνες που στηρίζονται από τη δημόσια διοίκηση μέσω συγχρηματοδότησης των επενδύσεων που ενεργοποιείται ως μέρος του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής. Η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει το αίτημα αυτό όπως ορίζεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και στον Κώδικα Δεοντολογίας.
- (45) Το ΕΤΠΑ θα πρέπει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα των μειονεκτικών περιοχών, ιδίως των αγροτικών περιοχών και των περιοχών που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα, συμπεριλαμβανομένης της δημογραφικής συρρίκνωσης, όσον αφορά την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, συν τοις άλλοις στις ψηφιακές υπηρεσίες, βελτιώνοντας την ελκυστικότητα για επενδύσεις, μεταξύ άλλων μέσω επιχειρηματικών επενδύσεων και συνδεσιμότητας με μεγάλες αγορές. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να εστιάσει στις ειδικές αναπτυξιακές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν ορισμένες νησιωτικές, παραμεθόριες ή ορεινές περιοχές. Επιπλέον, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να εστιάσει ιδιαίτερα στις ιδιαίτερες δυσκολίες των περιοχών επιπέδου NUTS 3 και επιπέδου τοπικής διοικητικής μονάδας, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁰⁾, οι οποίες είναι αραιοκατοικημένες, σύμφωνα με τα κριτήρια του σημείου 161 των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020, δηλαδή των περιοχών με πυκνότητα πληθυσμού κάτω των 12,5 κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, ή των περιοχών που έχουν υποστεί μέση ετήσια μείωση πληθυσμού κατά τουλάχιστον 1 % των κατοίκων στη διάρκεια της περιόδου 2007-2017. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο ανάπτυξης ειδικών εθελούσιων σχεδίων δράσης σε τοπικό επίπεδο για τις περιοχές αυτές, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι δημογραφικές δυσκολίες.
- (46) Προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η συμβολή στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των οικονομικών, δημογραφικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων, ιδίως σε περιοχές με φυσικά και δημογραφικά μειονεκτήματα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 174 ΣΛΕΕ, οι δράσεις στον τομέα της εδαφικής ανάπτυξης θα πρέπει να βασίζονται σε ολοκληρωμένες εδαφικές στρατηγικές, μεταξύ άλλων σε αστικές και αγροτικές περιοχές και με έμφαση στις διασυνδέσεις μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Ως εκ τούτου, η στήριξη από το ΕΤΠΑ θα πρέπει να παρέχεται μέσω των μορφών που ορίζονται στο άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, εξασφαλίζοντας τη δέουσα συμμετοχή των τοπικών,

⁽¹⁸⁾ Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1).

⁽¹⁹⁾ Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1).

⁽²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1).

περιφερειακών και αστικών αρχών, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Οι εδαφικές στρατηγικές θα πρέπει επίσης να επωφεληθούν από μια πολυταμειακή και ολοκληρωμένη προσέγγιση που θα περιλαμβάνει το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΕΤΘΑΥ και το ΕΓΤΑΑ.

- (47) Για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων στις αγροτικές περιοχές και των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών συνθηκών τους, η στήριξη από το ΕΤΠΑ θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη έργων όπως τα έξυπνα χωριά, κατά τα αναφερόμενα στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Οκτωβρίου 2018 σχετικά με την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των αγροτικών, ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών., ιδίως με την ανάπτυξη νέων δυνατοτήτων, όπως αποκεντρωμένες υπηρεσίες και ενεργειακές λύσεις, ψηφιακές τεχνολογίες και καινοτομίες.
- (48) Στο πλαίσιο της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, θεωρείται αναγκαία η στήριξη τη ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, δημογραφικών και κοινωνικών προκλήσεων που επηρεάζουν τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών αστικών περιοχών, λαμβανομένης παράλληλα υπόψη και της ανάγκης προώθησης των διασυνδέσεων μεταξύ αστικών περιοχών και περιοχών της υπαίθρου. Η στήριξη που στοχεύει αστικές περιοχές θα μπορούσε να λάβει τη μορφή χωριστού προγράμματος ή χωριστής προτεραιότητας και θα πρέπει να μπορεί να ωφεληθεί από πολυταμειακή προσέγγιση. Οι αρχές για την επιλογή των αστικών περιοχών όπου θα υλοποιηθούν ολοκληρωμένες δράσεις βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και τα ενδεικτικά ποσά για τις εν λόγω δράσεις θα πρέπει να οριστούν στα προγράμματα που υπάγονται στον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη», διαθέτοντας το 8 % τουλάχιστον των πόρων του ΕΤΠΑ σε εθνικό επίπεδο για τον σκοπό αυτόν. Θα πρέπει επίσης να οριστεί ότι το εν λόγω ποσοστό θα πρέπει να τηρηθεί καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού σε περίπτωση μεταφοράς μεταξύ των προτεραιοτήτων ενός προγράμματος ή μεταξύ προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ενδιάμεσης επανεξέτασης.
- (49) Προκειμένου να εντοπιστούν ή να προβλεφθούν λύσεις οι οποίες θα αντιμετωπίζουν τα ζητήματα που συνδέονται με τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη σε ενωσιακό επίπεδο, η πρωτοβουλία «Αστικές Καινοτόμες Δράσεις» στον τομέα της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης θα πρέπει να αντικατασταθεί από μια «Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία» η οποία θα υλοποιηθεί υπό καθεστώς άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης. Η πρωτοβουλία αυτή θα πρέπει να καλύπτει όλες τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών αστικών περιοχών, και να στηρίζει την Αστική Ατζέντα για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για να τονωθεί η συμμετοχή των τοπικών αρχών στις θεματικές εταιρικές σχέσεις στο πλαίσιο της Αστικής Ατζέντας, το ΕΤΠΑ θα πρέπει να παρέχει στήριξη για τις οργανωτικές δαπάνες που σχετίζονται με μία τέτοια συμμετοχή. Η πρωτοβουλία θα μπορούσε να περιλαμβάνει διακυβερνητική συνεργασία σε αστικά θέματα, ιδίως συνεργασία με στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Τα κράτη μέλη, οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στη διαχείριση και την υλοποίηση της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας. Οι δράσεις που συμφωνούνται στο πλαίσιο ενός τέτοιου διαχειριστικού μοντέλου θα μπορούν να περιλαμβάνουν ανταλλαγές για περιφερειακούς και τοπικούς εκπροσώπους. Οι δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας θα πρέπει να προωθούν διασυνδέσεις μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών εντός των λειτουργικών αστικών περιοχών. Η συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης έχει ιδιαίτερη σημασία από αυτήν την άποψη.
- (50) Η εμπορική εκμετάλλευση και η κλιμάκωση των διαπεριφερειακών έργων καινοτομίας θα πρέπει να προωθηθούν σε ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης μέσω των νέων διαπεριφερειακών επενδύσεων καινοτομίας, τις οποίες θα διαχειρίζεται η Επιτροπή. Με την υποστήριξη έργων καινοτομίας σε τομείς έξυπνης εξειδίκευσης, συμπεριλαμβανομένων πιλοτικών έργων και μέτρων ανάπτυξης ικανοτήτων, θα ωφεληθούν ιδίως τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, ενισχύοντας τα οικοσυστήματα καινοτομίας τους και την ικανότητά τους να ενσωματωθούν σε μεγαλύτερες αλυσίδες αξίας της Ένωσης. Θα πρέπει επίσης να συμβάλουν στην υλοποίηση της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 2017 με τίτλο «Ενίσχυση της καινοτομίας στις περιφέρειες της Ευρώπης: στρατηγικές για μια ανθεκτική, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», ιδίως για τη στήριξη θεματικών πλατφορμών έξυπνης εξειδίκευσης σε κρίσιμους τομείς.
- (51) Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, ιδίως με την έγκριση μέτρων, σύμφωνα με το άρθρο 349 ΣΛΕΕ, για τη χορήγηση πρόσθετων κονδυλίων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, προκειμένου να αντισταθμιστεί το πρόσθετο κόστος που συνεπάγονται για τις περιοχές αυτές ένα ή περισσότερα από τα προβλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 349 ΣΛΕΕ, δηλαδή η μεγάλη απόσταση, ο νησιωτικός χαρακτήρας, η μικρή έκταση, η δύσκολη μορφολογία και το κλίμα, η οικονομική εξάρτηση από μικρό αριθμό προϊόντων, και τα οποία είναι μόνιμα και σωρευτικά και αναχαιτίζουν σημαντικά την ανάπτυξή τους. Τα εν λόγω κονδύλια πρέπει να μπορούν να καλύπτουν επενδύσεις, λειτουργικές δαπάνες και υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας με σκοπό την αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους που προκαλείται από τους παραπάνω περιορισμούς. Η λειτουργική ενίσχυση πρέπει να μπορεί να καλύπτει δαπάνες υπηρεσιών εμπορευματικών μεταφορών και ενισχύσεις εκκίνησης επιχειρήσεων για υπηρεσίες μεταφορών, καθώς και δαπάνες για πράξεις που συνδέονται με προβλήματα αποθήκευσης, το υπερβολικό μέγεθος και τη συντήρηση των εργαλείων παραγωγής και την έλλειψη ανθρώπινου κεφαλαίου στην τοπική αγορά. Τα εν λόγω κονδύλια δεν θα πρέπει να υπόκεινται στις απαιτήσεις

θεματικής συγκέντρωσης. Για να προστατευτεί η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς και όπως συμβαίνει με όλες τις πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, οποιαδήποτε στήριξη του ΕΤΠΑ για τη χρηματοδότηση λειτουργικών και επενδυτικών ενισχύσεων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές θα πρέπει να συμμορφώνεται με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως ορίζονται στα άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ.

- (52) Προκειμένου να καταστεί δυνατή η ταχεία αντιμετώπιση έκτακτων και ασυνήθιστων περιστάσεων, όπως αναφέρεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες για την έγκριση προσωρινών μέτρων ώστε να διευκολυνθεί η χρήση της στήριξης από το ΕΤΠΑ για την αντιμετώπιση τέτοιων περιστάσεων. Η Επιτροπή θα πρέπει να εγκρίνει τα μέτρα που είναι τα πλέον κατάλληλα υπό το πρίσμα των εξαιρετικών ή ασυνήθιστων περιστάσεων που αντιμετωπίζει ένα κράτος μέλος, διατηρώντας παράλληλα τους στόχους του ταμείου. Επιπλέον, οι εκτελεστικές αποφάσεις σε σχέση με ένα προσωρινό μέτρο για τη χρήση του ΕΤΠΑ, με στόχο την αντιμετώπιση έκτακτων ή ασυνήθιστων περιστάσεων, θα πρέπει να εγκρίνονται χωρίς διαδικασίες επιτροπής, δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής καθορίζεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και περιορίζεται στο μέτρο που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να παρακολουθεί την εφαρμογή και να εκτιμά την καταλληλότητα των μέτρων.
- (53) Για την τροποποίηση ορισμένων μη ουσιωδών στοιχείων του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ, ώστε να προσαρμόζει, όπου δικαιολογείται, το παράρτημα II στο οποίο παρατίθεται κατάλογος των δεικτών που χρησιμοποιούνται ως βάση για την παροχή πληροφοριών προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι οποίες να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Ειδικότερα, για να εξασφαλιστεί ισότιμη συμμετοχή στην κατάρτιση των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα ταυτόχρονα με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματική πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την κατάρτιση των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (54) Καθώς ο στόχος του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μέσω της μείωσης των κυριότερων περιφερειακών ανισορροπιών στην Ένωση, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, ενώ, αντίθετα, μπορεί, λόγω της έκτασης των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών, της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών και των περιορισμών των δημοσιονομικών πόρων των κρατών μελών και των περιφερειών, να επιτευχθεί καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να εγκρίνει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.
- (55) Ενόψει της έκδοσης του παρόντος κανονισμού μετά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού, και λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να υλοποιηθούν με συντονισμένο και εναρμονισμένο τρόπο το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, και προκειμένου να καταστεί δυνατή η ταχεία εφαρμογή του, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι	ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	71
Άρθρο 1	Αντικείμενο	71
Άρθρο 2	Στόχοι του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής	71
Άρθρο 3	Ειδικοί στόχοι για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής	71
Άρθρο 4	Θεματική συγκέντρωση της στήριξης του ΕΤΠΑ	73
Άρθρο 5	Πεδίο εφαρμογής της στήριξης του ΕΤΠΑ	75
Άρθρο 6	Πεδίο εφαρμογής της στήριξης του Ταμείου Συνοχής	76
Άρθρο 7	Εξαιρέση από το πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής	76
Άρθρο 8	Δείκτες	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΝ ΕΔΑΦΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	78
Άρθρο 9	Ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη	78
Άρθρο 10	Στήριξη για τις μειονεκτούσες περιοχές	78
Άρθρο 11	Βιώσιμη αστική ανάπτυξη	79
Άρθρο 12	Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία	79
Άρθρο 13	Διαπεριφερειακές επενδύσεις καινοτομίας	80
Άρθρο 14	Εξόχως απόκεντρες περιοχές	80
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ	ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	81
Άρθρο 15	Μεταβατικές διατάξεις	81
Άρθρο 16	Άσκηση της εξουσιοδότησης	81
Άρθρο 17	Ρήτρα επανεξέτασης	82
Άρθρο 18	Έναρξη ισχύος	82
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	Κοινοί δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής – Άρθρο 8 παράγραφος 1	83
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	Βασικό σύνολο δεικτών επιδόσεων για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, όπως αναφέρει το άρθρο 8 παράγραφος 3, προς χρήση από την Επιτροπή σύμφωνα με την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων δυνάμει του άρθρου 41 παράγραφος 3 στοιχείο η) σημείο iii) του δημοσιονομικού κανονισμού	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Ο παρών κανονισμός καθορίζει τους ειδικούς στόχους και το πεδίο εφαρμογής της στήριξης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) όσον αφορά τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» και τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.
2. Ο παρών κανονισμός καθορίζει τους ειδικούς στόχους και το πεδίο εφαρμογής της στήριξης από το Ταμείο Συνοχής όσον αφορά τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Άρθρο 2

Καθήκοντα του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής

1. Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής συμβάλλουν στον γενικό στόχο της ενίσχυσης της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης.
2. Το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών μέσα στην Ένωση και στη μείωση της υστέρησης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών με τη συμμετοχή στη διαρθρωτική προσαρμογή των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί και στη μετατροπή βιομηχανικών περιοχών σε παρακμή, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης και της αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προκλήσεων.
3. Το Ταμείο Συνοχής συνεισφέρει σε έργα στον τομέα του περιβάλλοντος και σε διευρωπαϊκά δίκτυα στον τομέα των υποδομών μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).

Άρθρο 3

Ειδικοί στόχοι για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής

1. Σύμφωνα με τους στόχους πολιτικής (ΣΠ) που ορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, το ΕΤΠΑ στηρίζει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:
 - a) μια πιο ανταγωνιστική και εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ (ΣΠ 1) με:
 - i) την ανάπτυξη και ενίσχυση των δυνατοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών·
 - ii) την εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές·
 - iii) την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων·
 - iv) την ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα·
 - v) την ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας·
 - β) μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα προς μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας (ΣΠ 2) με:
 - i) την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου·
 - ii) την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται σε αυτήν·
 - iii) την ανάπτυξη έξυπνων συστημάτων ενέργειας, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)·

- iv) την προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα·
 - v) την προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού·
 - vi) την προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία·
 - vii) την ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης·
 - viii) την προώθηση μίας βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μία οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα·
- γ) μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας (ΣΠ 3) με:
- i) την ανάπτυξη ενός ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροφικού ΔΕΔ-Μ·
 - ii) την ανάπτυξη και την ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στη ΔΕΔ-Μ και στη διασυνοριακή κινητικότητα·
- δ) μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων (ΣΠ 4) με:
- i) την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της χωρίς αποκλεισμούς ένταξης στην αγορά εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών υποδομών και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας·
 - ii) τη βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε χωρίς αποκλεισμούς και ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης·
 - iii) την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών με χαμηλό εισόδημα και μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες·
 - iv) την προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες·
 - v) την εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και την προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται στην οικογένεια και την τοπική κοινότητα·
 - vi) την ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία·
- ε) μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και των τοπικών πρωτοβουλιών (ΣΠ 5) με:
- i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές·
 - ii) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών·

Η στήριξη υπό τον ΣΠ 5 παρέχεται μέσω στρατηγικών εδαφικής και τοπικής ανάπτυξης, υπό τις μορφές που καθορίζονται στα σημεία α), β) και γ) του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

2. Σύμφωνα με τους δύο ειδικούς στόχους της παραγράφου 1 στοιχείο ε), τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να στηρίζουν πράξεις οι οποίες μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο των ειδικών στόχων που ορίζονται στοιχεία α) έως δ) της εν λόγω παραγράφου.

3. Το Ταμείο Συνοχής θα στηρίξει τους ΣΠ 2 και 3.

4. Όσον αφορά τους ειδικούς στόχους που καθορίζονται στην παράγραφο 1, το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής, κατά περίπτωση, μπορεί επίσης να στηρίζουν δραστηριότητες στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» οι οποίες:

α) βελτιώνουν την ικανότητα των αρχών του προγράμματος·

β) βελτιώνουν την ικανότητα των τομειακών ή των εδαφικών φορέων που είναι αρμόδιοι για την άσκηση δραστηριοτήτων που συνδέονται με την υλοποίηση του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος· ή

γ) ενισχύουν τη συνεργασία με εταίρους τόσο εντός όσο και εκτός ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους.

Η συνεργασία που αναφέρεται στο στοιχείο γ) περιλαμβάνει τη συνεργασία με εταίρους από διασυνοριακές περιφέρειες, από μη συνορευόμενες περιφέρειες ή από περιφέρειες που βρίσκονται σε περιοχή που καλύπτεται από ένα Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας, μία μακροπεριφερειακή στρατηγική ή μία στρατηγική για θαλάσσια λεκάνη ή συνδυασμό και των δύο.

Άρθρο 4

Θεματική συγκέντρωση της στήριξης του ΕΤΠΑ

1. Όσον αφορά τα προγράμματα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη», το σύνολο των πόρων του ΕΤΠΑ σε κάθε κράτος μέλος, με εξαίρεση τους πόρους που αφορούν την τεχνική βοήθεια, συγκεντρώνεται σε εθνικό επίπεδο ή στο επίπεδο της κατηγορίας περιφερειών, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 έως 9.

2. Όσον αφορά τη θεματική συγκέντρωση της στήριξης για τα κράτη μέλη που περιλαμβάνουν εξόχως απόκεντρες περιοχές, αντιμετωπίζονται ξεχωριστά οι πόροι του ΕΤΠΑ που διατίθενται ειδικά για προγράμματα στις εξόχως απόκεντρες περιοχές και οι πόροι που αφορούν τις υπόλοιπες περιοχές.

3. Τα κράτη μέλη δύναται να αποφασίσουν να συμμορφωθούν με τη θεματική συγκέντρωση σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο κατηγορίας περιφερειών. Κάθε κράτος μέλος δηλώνει την επιλογή του στο οικείο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης που αναφέρεται στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Η εν λόγω επιλογή ισχύει για το σύνολο των πόρων του ΕΤΠΑ του εν λόγω κράτους μέλους που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου για όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.

4. Για τους σκοπούς της θεματικής συγκέντρωσης σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη κατηγοριοποιούνται ανάλογα με το ακαθάριστο εθνικό τους εισόδημα όπως ακολούθει:

α) όσα έχουν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα ίσο ή μεγαλύτερο από το 100 % του μέσου όρου της ΕΕ («ομάδα 1»·

β) όσα έχουν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα ίσο ή μεγαλύτερο από το 75 % και μικρότερο από το 100 % του μέσου όρου της ΕΕ («ομάδα 2»·

γ) όσα έχουν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα μικρότερο από το 75 % του μέσου όρου της ΕΕ («ομάδα 3»).

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ο λόγος του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος είναι ο λόγος του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος ενός κράτους μέλους, που μετράται σε μονάδες αγοραστικής δύναμης και υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της Ένωσης για την περίοδο από το 2015 έως το 2017, προς το μέσο κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα των 27 κρατών μελών που μετράται σε μονάδες αγοραστικής δύναμης για την ίδια περίοδο αναφοράς.

Τα προγράμματα που εμπίπτουν στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές εντάσσονται στην ομάδα 3.

Τα προγράμματα που εμπίπτουν στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για τα νησιωτικά κράτη μέλη που λαμβάνουν στήριξη από το Ταμείο Συνοχής εντάσσονται στην ομάδα 3.

5. Για τους σκοπούς της θεματικής συγκέντρωσης σε επίπεδο κατηγορίας περιφερειών, οι περιφέρειες κατηγοριοποιούνται σε κατηγορίες περιφερειών σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, ως:

α) περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες·

β) περιφέρειες μετάβασης·

γ) λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

6. Τα κράτη μέλη συμμορφώνονται σε εθνικό επίπεδο με τις ακόλουθες απαιτήσεις για τη θεματική συγκέντρωση:
- α) τα κράτη μέλη της ομάδας 1 ή οι πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες διαθέτουν τουλάχιστον το 85 % των οικείων πόρων του ΕΤΠΑ που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σε προτεραιότητες του ΣΠ 1 και του ΣΠ 2, και τουλάχιστον το 30 % σε προτεραιότητες του ΣΠ 2·
 - β) τα κράτη μέλη της ομάδας 2 ή οι περιφέρειες μετάβασης διαθέτουν τουλάχιστον το 40 % των οικείων πόρων του ΕΤΠΑ που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σε προτεραιότητες του ΣΠ 1, και τουλάχιστον το 30 % σε προτεραιότητες του ΣΠ 2·
 - γ) τα κράτη μέλη της ομάδας 3 ή οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες διαθέτουν τουλάχιστον το 25 % των οικείων πόρων του ΕΤΠΑ που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σε προτεραιότητες του ΣΠ 1 και τουλάχιστον το 30 % σε προτεραιότητες του ΣΠ 2.

Όταν ένα κράτος μέλος αποφασίζει να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης σε επίπεδο κατηγορίας περιφερειών, τα κατώτατα όρια που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου ισχύουν για τους πόρους του ΕΤΠΑ που αναφέρονται στην παράγραφο 1 αθροιστικά για όλες τις περιφέρειες που υπάγονται στην αντίστοιχη κατηγορία περιφερειών.

7. Όταν ένα κράτος μέλος δεσμεύει σε προτεραιότητες του ΣΠ 2 περισσότερο από 50% των συνολικών του πόρων από το Ταμείο Συνοχής, εκτός της τεχνικής βοήθειας, όπως υπολογίζεται μετά τη μεταφορά που ορίζεται στο άρθρο 110 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, εξαιρουμένων των πόρων που υπάγονται στον ειδικό στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο, στοιχείο β) σημείο viii) του παρόντος κανονισμού, τα κονδύλια που υπερβαίνουν το 50 % μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά τον υπολογισμό της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης που ορίζονται στην παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου.

Εάν ένα κράτος μέλος αποφασίσει να συμμορφωθεί με τη θεματική συγκέντρωση στο επίπεδο κατηγορίας περιφερειών, οι πόροι του Ταμείου Συνοχής που λαμβάνονται υπόψη για τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο διατίθενται κατ' αναλογία στις διαφορετικές κατηγορίες περιφερειών με βάση το σχετικό μερίδιό τους επί του συνολικού πληθυσμού του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

Τα κράτη μέλη ορίζουν στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης τους που αναφέρεται στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, εάν οι πόροι του Ταμείου Συνοχής θα λαμβάνονται υπόψη στις απαιτήσεις της θεματικής συγκέντρωσης του ΣΠ 2.

8. Οι πόροι που υπάγονται στον ειδικό στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) σημείο ν) προγραμματίζονται βάσει ειδικής προτεραιότητας.

Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 6, το 40 % των πόρων αυτών λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης για τον ΣΠ 1 που ορίζονται στην παράγραφο 6.

Οι πόροι που λαμβάνονται υπόψη για τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου δεν υπερβαίνουν το 40% των ελάχιστων απαιτήσεων θεματικής συγκέντρωσης για τον ΣΠ 1 που ορίζονται στην παράγραφο 6.

9. Οι πόροι που υπάγονται στον ειδικό στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο β) σημείο viii) προγραμματίζονται βάσει ειδικής προτεραιότητας.

Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 6, το 50 % των πόρων αυτών του ΕΤΠΑ λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης για τον ΣΠ 2 που ορίζονται στην παράγραφο 6.

Οι πόροι που λαμβάνονται υπόψη για τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου δεν υπερβαίνουν το 50 % των ελάχιστων απαιτήσεων θεματικής συγκέντρωσης για τον ΣΠ 2 που ορίζονται στην παράγραφο 6.

10. Οι απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης που ορίζονται στην παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού, περιλαμβανομένης της περίπτωσης μεταφοράς πόρων του ΕΤΠΑ μεταξύ των προτεραιοτήτων ενός προγράμματος ή μεταξύ προγραμμάτων και κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

11. Όπου οι πόροι του ΕΤΠΑ που συνδέονται με τον ΣΠ 1 ή τον ΣΠ 2, ή και τους δύο, για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα θα απομειώνονται έπειτα από μία αποδέσμευση βάσει του άρθρου 105 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, ή λόγω δημοσιονομικών διορθώσεων από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 104 του εν λόγω κανονισμού, η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης που ορίζεται στην παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου δεν επανακαθορίζεται.

12. Το παρόν άρθρο δεν ισχύει για την πρόσθετη χρηματοδότηση των βόρειων αραιοκατοικημένων περιοχών που αναφέρεται στο άρθρο 110 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Άρθρο 5

Πεδίο εφαρμογής της στήριξης του ΕΤΠΑ

1. Το ΕΤΠΑ στηρίζει τα ακόλουθα:

- α) επενδύσεις σε υποδομές·
- β) δραστηριότητες για την εφαρμοσμένη έρευνα και την καινοτομία συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανικής έρευνας, την πειραματική ανάπτυξη και τις μελέτες σκοπιμότητας·
- γ) επενδύσεις για την πρόσβαση σε υπηρεσίες·
- δ) παραγωγικές επενδύσεις σε ΜΜΕ και επενδύσεις που στοχεύουν στη διασφάλιση των υφιστάμενων και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας·
- ε) εξοπλισμό, λογισμικό και άυλα περιουσιακά στοιχεία·
- στ) δικτύωση, συνεργασία, ανταλλαγή εμπειριών και δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν πόλοι καινοτομίας, μεταξύ άλλων ανάμεσα σε επιχειρήσεις, ερευνητικούς οργανισμούς και δημόσιες αρχές·
- ζ) ενημέρωση, επικοινωνία και μελέτες· και
- η) τεχνική βοήθεια.

2. Οι παραγωγικές επενδύσεις σε επιχειρήσεις εκτός των ΜΜΕ μπορούν να στηριχθούν:

- α) όταν περιλαμβάνουν συνεργασία με ΜΜΕ σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας που βασίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) σημείο i)·
- β) όταν στηρίζουν κυρίως μέτρα ενεργειακής απόδοσης και την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο β) σημεία i) και ii)·
- γ) όταν πραγματοποιούνται σε μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφοι 6 και 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²¹⁾ μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων· ή
- δ) όταν πραγματοποιούνται σε μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) σημείο i).

3. Προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη του ειδικού στόχου στο πλαίσιο του ΣΠ 1 που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) σημείο iv), το ΕΤΠΑ στηρίζει επίσης δραστηριότητες κατάρτισης, διά βίου μάθησης, επιμόρφωσης και εκπαίδευσης.

4. Προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη του ειδικού στόχου ΣΠ 2 που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο β) σημείο iv) και του ειδικού στόχου ΣΠ 4 που ορίζεται στο εν λόγω εδάφιο στοιχείο δ) σημείο v), το ΕΤΠΑ στηρίζει επίσης την αγορά προμηθειών απαραίτητων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές.

5. Στο πλαίσιο του Interreg, το ΕΤΠΑ μπορεί επίσης να στηρίζει:

- α) την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και ανθρώπινων πόρων· και
- β) συνοδευτικές ήπιες επενδύσεις και άλλες δραστηριότητες που συνδέονται με τον ΣΠ 4 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+, κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057.

6. Το ΕΤΠΑ μπορεί να στηρίζει τη χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης σε ΜΜΕ υπό τη μορφή επιχορηγήσεων, όπου είναι απολύτως απαραίτητη σαν προσωρινό μέτρο για την αντιμετώπιση έκτακτων ή ασυνήθιστων περιστάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

7. Στην περίπτωση όπου, κατόπιν υποβολής αιτήματος από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, η Επιτροπή κρίνει ότι οι απαιτήσεις που ορίζονται στην παράγραφο 6 εκπληρώνονται, εκδίδει εκτελεστική απόφαση στην οποία προσδιορίζεται η περίοδος ισχύος της προσωρινής πρόσθετης στήριξης από το ΕΤΠΑ.

⁽²¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1).

8. Η Επιτροπή ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παραγράφου 6 και αξιολογεί αν η προσωρινή πρόσθετη στήριξη από το ΕΤΠΑ επαρκεί για να διευκολύνει τη χρήση των πόρων για την αντιμετώπιση των έκτακτων ή ασυνήθιστων περιστάσεων. Βασισόμενη στην αξιολόγησή της, η Επιτροπή υποβάλλει, εφόσον κριθεί απαραίτητο, προτάσεις για τροποποιήσεις του παρόντος κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων θεματικής συγκέντρωσης του άρθρου 4.

9. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορούν να καλέσουν την Επιτροπή σε διαρθρωμένο διάλογο σχετικά με την εφαρμογή των παραγράφων 6, 7 και 8 του παρόντος άρθρου σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Άρθρο 6

Πεδίο εφαρμογής της στήριξης του Ταμείου Συνοχής

1. Το Ταμείο Συνοχής στηρίζει τα ακόλουθα:

- α) επενδύσεις στο περιβάλλον, μεταξύ άλλων στους τομείς που συνδέονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενέργεια και παρουσιάζουν περιβαλλοντικά οφέλη, εστιάζοντας ειδικότερα στην ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές·
- β) επενδύσεις στο ΔΕΔ-Μ·
- γ) τεχνική βοήθεια·
- δ) ενημέρωση, επικοινωνία και μελέτες.

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν μία ισόρροπη κατανομή μεταξύ των επενδύσεων των στοιχείων α) και β), βάσει των ειδικών αναγκών του κάθε κράτους μέλους σε επενδύσεις και υποδομές.

2. Το ποσό του Ταμείου Συνοχής που μεταφέρεται στον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» χρησιμοποιείται για τα έργα του ΔΕΔ-Μ.

Άρθρο 7

Εξαιρέση από το πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής

1. Το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής δεν στηρίζουν:

- α) τον παροπλισμό ή την κατασκευή πυρηνικών σταθμών ηλεκτρικής ενέργειας·
- β) επενδύσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ·
- γ) την παρασκευή, επεξεργασία και εμπορία καπνού και προϊόντων καπνού·
- δ) προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 18 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014, εκτός εάν έχει παρασχεθεί έγκριση δυνάμει ενισχύσεων *de minimis* ή προσωρινών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων που έχουν θεσπιστεί για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστάσεων·
- ε) τις επενδύσεις σε αερολιμενικές υποδομές, με εξαίρεση τις εξόχως απόκεντρες περιοχές και τους υφιστάμενους περιφερειακούς αερολιμένες που ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 153 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i) σε μέτρα για τον μετριασμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων· ή
 - ii) σε συστήματα ασφαλείας, προστασίας και διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας που απορρέουν από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Νέας Γενιάς για τη διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας (SESAR)·
- στ) επενδύσεις σε χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, με εξαίρεση:
 - i) τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, μόνο σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις· ή
 - ii) τις επενδύσεις που αφορούν τον παροπλισμό, τη μετατροπή ή την ασφάλεια των υφιστάμενων χώρων υγειονομικής ταφής υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω επενδύσεις δεν αυξάνουν την δυναμικότητά τους·
- ζ) τις επενδύσεις που αυξάνουν την δυναμικότητα εγκαταστάσεων για την επεξεργασία υπολειμματικών αποβλήτων, με εξαίρεση:
 - i) τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, μόνο σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις·
 - ii) τις επενδύσεις σε τεχνολογίες για την ανάκτηση υλικών από υπολειμματικά απόβλητα για σκοπούς κυκλικής οικονομίας·

- η) τις επενδύσεις που συνδέονται με την παραγωγή, την επεξεργασία, τη μεταφορά, τη διανομή, την αποθήκευση ή την καύση ορυκτών καυσίμων, με εξαίρεση:
- i) την αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης που λειτουργούν με καύση στερεών ορυκτών καυσίμων, ιδίως άνθρακα, τύρφης, λιγνίτη, πετρελαιούχου σχιστόλιθου, από συστήματα θέρμανσης που λειτουργούν με φυσικό αέριο, με σκοπό:
 - την αναβάθμιση των συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης στο επίπεδο "αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης" όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 41 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ·
 - την αναβάθμιση εγκαταστάσεων συμπαγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας στο επίπεδο «συμπαγωγής υψηλής απόδοσης» όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 34 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ·
 - τις επενδύσεις σε καυστήρες και συστήματα θέρμανσης φυσικού αερίου σε κατοικίες και κτίρια προς αντικατάσταση εγκαταστάσεων που λειτουργούν με καύση άνθρακα, τύρφης, λιγνίτη ή πετρελαιούχου σχιστόλιθου·
 - ii) τις επενδύσεις για την επέκταση και τον επαναπροσδιορισμό, τη μετατροπή ή τη μετασκευή δικτύων μεταφοράς και διανομής αερίου, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω επενδύσεις ετοιμάζουν τα δίκτυα για τη μεταγενέστερη προσθήκη αερίων από ανανεώσιμες πηγές και αερίων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, όπως το υδρογόνο, το βιομεθάνιο και το συνθετικό αέριο, στο σύστημα και επιτρέπουν την αντικατάσταση των εγκαταστάσεων στερεών ορυκτών καυσίμων·
 - iii) τις επενδύσεις σε:
 - καθαρά οχήματα, όπως ορίζονται στην οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²²⁾· για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και
 - οχήματα, αεροσκάφη και σκάφη σχεδιασμένα και κατασκευασμένα ή προσαρμοσμένα για χρήση από τις υπηρεσίες πολιτικής προστασίας και πυρόσβεσης.

2. Το συνολικό ποσό ενωσιακής στήριξης των επενδύσεων της Ένωσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχεία η) σημείο i) και η) σημείο ii) δεν υπερβαίνει τα ακόλουθα όρια των συνολικών πόρων από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για το οικείο κράτος μέλος:

- a) για τα κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα κάτω του 60 % του μέσου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εισοδήματος στην ΕΕ, ή για τα κράτη μέλη των οποίων το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα είναι κάτω του 90 % του μέσου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εισοδήματος στην ΕΕ και στα οποία αναλογεί ποσοστό στερεών ορυκτών καυσίμων επί της ακαθάριστης εγχώριας κατανάλωσης ενέργειας ίσο ή μεγαλύτερο από το 25 %, το όριο είναι 1,55 %·
- β) για τα κράτη μέλη εκτός από εκείνα στο στοιχείο a) των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΕ είναι κάτω του 90 % του μέσου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος στην ΕΕ, το όριο είναι 1 %·
- γ) για τα κράτη μέλη των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΕ είναι ίσο ή μεγαλύτερο του 90 % του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΕ στην ΕΕ, το όριο είναι 0,2 %.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το κατά κεφαλήν ΑΕΕ ενός κράτους μέλους μετράται σε μονάδες αγοραστικής δύναμης και υπολογίζεται βάσει των στοιχείων της Ένωσης για την περίοδο από το 2015 έως το 2017, και εκφράζεται ως ποσοστό του μέσου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος των 27 κρατών μελών που μετράται σε μονάδες αγοραστικής δύναμης για την ίδια περίοδο αναφοράς.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως ποσοστό στερεών ορυκτών καυσίμων επί της κατανάλωσης ενέργειας νοείται το ποσοστό άνθρακα, λιγνίτη, τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου όπως μετρήθηκε το 2018.

4. Οι πράξεις που στηρίζονται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής δυνάμει του στοιχείου η) σημείο i) και του στοιχείου η) σημείο ii) της παραγράφου 1 επιλέγονται από τη διαχειριστική αρχή το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025. Τμήματα των εν λόγω πράξεων δεν συνεχίζονται στην επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

5. Το Ταμείο Συνοχής δεν στηρίζει επενδύσεις στη στέγαση, εκτός εάν σχετίζονται με την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης ή τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

6. Οι υπερπόντιες χώρες και εδάφη δεν είναι επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής, αλλά μπορούν να συμμετέχουν σε προγράμματα Interreg σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²³⁾.

⁽²²⁾ Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών (ΕΕ L 120 της 15.5.2009, σ. 5).

⁽²³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης (βλέπε σελίδα 94 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

Άρθρο 8

Δείκτες

1. Χρησιμοποιούνται οι κοινοί δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων που ορίζονται στο παράρτημα I όσον αφορά το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, και, κατά περίπτωση, ειδικό για το πρόγραμμα δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α), το άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο ii) και το άρθρο 42 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.
2. Για τους δείκτες εκροών, οι τιμές βάσης ορίζονται σε μηδέν. Τα ορόσημα που έχουν καθοριστεί για το 2024 και οι στόχοι που έχουν τεθεί για το 2029 είναι σωρευτικοί.
3. Σύμφωνα με την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων δυνάμει του άρθρου 41 παράγραφος 3 στοιχείο η) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁴⁾ («δημοσιονομικός κανονισμός»), η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις σύμφωνα με το παράρτημα II.
4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 16 για την τροποποίηση του παραρτήματος II, προκειμένου να γίνονται οι σχετικές προσαρμογές στις πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις που παρέχονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
5. Η Επιτροπή αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη η στρατηγική σημασία των επενδύσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής στο πλαίσιο της υλοποίησης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υποβάλλει σχετική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΝ ΕΔΑΦΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Άρθρο 9

Ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη

1. Το ΕΤΠΑ μπορεί να στηρίζει την ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη στο πλαίσιο προγραμμάτων και των δύο στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 σύμφωνα με τον τίτλο III κεφάλαιο II του εν λόγω κανονισμού.
2. Τα κράτη μέλη υλοποιούν την ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη, που υποστηρίζεται από το ΕΤΠΑ, αποκλειστικά μέσω των μορφών που αναφέρονται στο άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Άρθρο 10

Στήριξη για τις μειονεκτικές περιοχές

Σύμφωνα με το άρθρο 174 ΣΛΕΕ, το ΕΤΠΑ δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην αντιμετώπιση των προκλήσεων μειονεκτουσών περιφερειών και περιοχών, ιδίως αγροτικών περιοχών και περιοχών που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά και δημογραφικά προβλήματα. Τα κράτη μέλη καθορίζουν, κατά περίπτωση, μία ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προβλημάτων ή των ειδικών αναγκών των εν λόγω περιφερειών και περιοχών στο πλαίσιο των συμφώνων εταιρικής σχέσης τους σύμφωνα με το άρθρο 11 πρώτο εδάφιο σημείο i) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Στην ολοκληρωμένη αυτή προσέγγιση μπορεί να περιλαμβάνεται δέσμευση για αποκλειστική χρηματοδότηση για τον σκοπό αυτόν.

⁽²⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

Άρθρο 11

Βιώσιμη αστική ανάπτυξη

1. Για την αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, δημογραφικών και κοινωνικών προκλήσεων, το ΕΤΠΑ πρέπει να στηρίζει την ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη που βασίζεται σε εδαφικές αναπτυξιακές στρατηγικές ή σε τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, σύμφωνα με το άρθρο 29 ή 32 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, αντίστοιχα, τα οποία επικεντρώνονται στις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών αστικών περιοχών («βιώσιμη αστική ανάπτυξη») στο πλαίσιο προγραμμάτων που υπάγονται και στους δύο στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού.

Δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων, ιδίως στη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050, στην αξιοποίηση του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών για σκοπούς καινοτομίας και στη στήριξη της ανάπτυξης σε λειτουργικές αστικές περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό, οι πόροι βιώσιμης αστικής ανάπτυξης που προγραμματίζονται στο πλαίσιο προτεραιοτήτων που αντιστοιχούν στους ΣΠ 1 και 2 προσμετρώνται στις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης του άρθρου 4.

2. Σε εθνικό επίπεδο τουλάχιστον το 8% των πόρων του ΕΤΠΑ βάσει του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη», εκτός από την τεχνική βοήθεια, θα διατίθεται για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη με μία ή περισσότερες από τις μορφές που αναφέρονται στο άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Οι αρμόδιες εδαφικές αρχές ή φορείς επιλέγουν ή συμμετέχουν στην επιλογή πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 3 και το άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Τα οικεία προγράμματα καθορίζουν τα προβλεπόμενα ποσά για τον σκοπό αυτόν στο άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο viii) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

3. Το ποσοστό που διατίθεται για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη δυνάμει της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου θα τηρείται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού στην περίπτωση μεταφοράς κονδυλίων του ΕΤΠΑ μεταξύ των προτεραιοτήτων ενός προγράμματος ή μεταξύ προγραμμάτων, καθώς και κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

4. Αν τα κονδύλια του ΕΤΠΑ μειωθούν έπειτα από αποδέσμευση βάσει του άρθρου 105 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 ή λόγω δημοσιονομικών διορθώσεων από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 104 του εν λόγω κανονισμού, η συμμόρφωση με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου δεν επανεξετάζεται.

Άρθρο 12

Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία

1. Το ΕΤΠΑ στηρίζει την Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία που εφαρμόζει η Επιτροπή υπό καθεστώς άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης.

Η εν λόγω πρωτοβουλία καλύπτει όλες τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών αστικών περιοχών, και συμβάλλει στην υλοποίηση της Αστικής Ατζέντας για την ΕΕ, μεταξύ άλλων με τη στήριξη της συμμετοχής των τοπικών αρχών στις θεματικές εταιρικές σχέσεις που θεσπίζονται στο πλαίσιο της Αστικής Ατζέντας για την ΕΕ.

2. Η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία, όσον αφορά τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, αποτελείται από τα ακόλουθα δύο σκέλη:

α) στήριξη καινοτόμων δράσεων·

β) στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων και γνώσεων, των εκτιμήσεων των εδαφικών επιπτώσεων, της ανάπτυξης της πολιτικής και της επικοινωνίας.

Κατόπιν αιτήματος ενός ή περισσότερων κρατών μελών, η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία μπορεί επίσης να στηρίζει τη διακυβερνητική συνεργασία σε αστικά θέματα. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη συνεργασία που αποσκοπεί στην ανάπτυξη ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

Κάθε δύο χρόνια, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τις εξελίξεις στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας.

3. Το μοντέλο διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας περιλαμβάνει τη συμμετοχή των κρατών μελών, των περιφερειακών και τοπικών αρχών και των πόλεων και διασφαλίζει τον κατάλληλο συντονισμό και τις συμπληρωματικότητες με το ειδικό πρόγραμμα του άρθρου 3 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1059 για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Άρθρο 13

Διαπεριφερειακές επενδύσεις καινοτομίας

1. Το ΕΤΠΑ στηρίζει το Μέσο Διαπεριφερειακών Επενδύσεων Καινοτομίας.
2. Το Μέσο Διαπεριφερειακών Επενδύσεων Καινοτομίας στηρίζει την εμπορική εκμετάλλευση και την ενίσχυση διαπεριφερειακών έργων καινοτομίας που έχουν τη δυνατότητα να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη ευρωπαϊκών αλυσίδων αξίας.
3. Το Μέσο Διαπεριφερειακών Επενδύσεων Καινοτομίας αποτελείται από τα ακόλουθα δύο σκέλη, παρέχοντας εξίσου:
 - α) χρηματοδοτική και συμβουλευτική στήριξη για επενδύσεις σε διαπεριφερειακά έργα καινοτομίας σε κοινούς τομείς έξυπνης εξειδίκευσης·
 - β) χρηματοδοτική και συμβουλευτική στήριξη, και δημιουργίας ικανοτήτων για την ανάπτυξη αλυσίδων αξίας σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές.
4. Προκειμένου να αξιοποιηθούν και να διαδοθούν τα αποτελέσματα των έργων που στηρίχθηκαν από τα δύο σκέλη, μπορεί να διατεθεί έως 2 % των πόρων σε δραστηριότητες εκμάθησης και αξιολόγησης.
5. Η Επιτροπή υλοποιεί τις εν λόγω επενδύσεις υπό καθεστώς άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης.
6. Η Επιτροπή επικουρείται στο έργο της από ομάδα εμπειρογνομόνων.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών, των περιφερειακών αρχών και των πόλεων, και εκπροσώπους επιχειρηματικών και ερευνητικών φορέων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Είναι σκόπιμο να υπάρχει ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στη σύνθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων στηρίζει την Επιτροπή στον καθορισμό ενός μακροπρόθεσμου προγράμματος εργασίας και στην προετοιμασία προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.
7. Κατά την εφαρμογή του μέσου αυτού, η Επιτροπή διασφαλίζει τον συντονισμό και τη συνέργεια με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης και μέσα, και ιδίως με το σκέλος «Interreg C», όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1059.
8. Το Μέσο Διαπεριφερειακών Επενδύσεων Καινοτομίας καλύπτει ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης.

Οι τρίτες χώρες μπορούν να συμμετέχουν στο εν λόγω μέσο σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που ορίζονται στα άρθρα 16 και 23 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁵⁾ (Κανονισμός «Ορίζων Ευρώπη»).

Άρθρο 14

Εξόχως απόκεντρες περιοχές

1. Το άρθρο 4 δεν εφαρμόζεται στην ειδική συμπληρωματική ενίσχυση για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές. Τα εν λόγω ειδικά συμπληρωματικά κονδύλια για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές χρησιμοποιούνται για την αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους που συνεπάγονται για τις περιοχές αυτές ένα ή περισσότερα από τα μόνιμα προβλήματα που εμποδίζουν την ανάπτυξή τους και τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 349 ΣΛΕΕ.

⁽²⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαisiού έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» και των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1).

2. Τα κονδύλια που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου υποστηρίζουν:
- α) τις δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής όπως ορίζεται στο άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού·
 - β) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού, τα μέτρα για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών με σκοπό την αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους που συνεπάγονται για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές ένα ή περισσότερα από τα μόνιμα προβλήματα που εμποδίζουν την ανάπτυξή τους και τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 349 ΣΛΕΕ.

Τα κονδύλια που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου μπορούν επίσης να στηρίζουν δαπάνες για την κάλυψη αποζημιώσεων που χορηγούνται για την παροχή υποχρεώσεων και συμβάσεων δημόσιας υπηρεσίας στις εξόχως απόκεντρες περιοχές.

3. Τα κονδύλια που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δεν υποστηρίζουν:
- α) πράξεις που αφορούν προϊόντα τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ·
 - β) ενισχύσεις για τη μεταφορά προσώπων εξουσιοδοτημένων δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο α) ΣΛΕΕ·
 - γ) φοροαπαλλαγές και απαλλαγές από κοινωνικές επιβαρύνσεις·
 - δ) υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας που δεν εκτελούνται από επιχειρήσεις και για τις οποίες το κράτος ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία.
4. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ), το ΕΤΠΑ μπορεί να στηρίζει παραγωγικές επενδύσεις σε επιχειρήσεις των εξόχως απόκεντρων περιοχών, ανεξάρτητα από το μέγεθος των εν λόγω επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15

Μεταβατικές διατάξεις

Οι κανονισμοί (ΕΕ) αριθ. 1300/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 ή κάθε πράξη που έχει εκδοθεί βάσει αυτών εξακολουθούν να ισχύουν για τα προγράμματα και τις πράξεις που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020.

Άρθρο 16

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 8 παράγραφος 4 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα από την 1η Ιουλίου 2021.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 4 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή ζητά τη γνώμη των εμπειρογνομόνων που ορίζονται από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 4 τίθεται σε ισχύ εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 17

Ρήτρα επανεξέτασης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επανεξετάζουν τον παρόντα κανονισμό έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 σύμφωνα με το άρθρο 177 ΣΛΕΕ.

Άρθρο 18

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 24 Ιουνίου 2021.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
D. M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο
Η Πρόεδρος
A. P. ZACARIAS

ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΠΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ — ΑΡΘΡΟ 8 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ⁽¹⁾

Πίνακας 1

Κοινοί δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για το ΕΤΠΑ («Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» και «Interreg») και το Ταμείο Συνοχής **

Στόχος πολιτικής	Ειδικός στόχος	Εκροές	Αποτελέσματα
(1)	(2)	(3)	(4)
1. Μια πιο ανταγωνιστική και εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και των περιφερειακών διασυνδέσεων (ΣΠ 1)	i) Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	RCO ⁽¹⁾ 01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)* ⁽²⁾	RCR ⁽³⁾ 01 - Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες*
		RCO 02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις*	RCR 102 - Θέσεις έρευνας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες*
		RCO 03 - Επιχειρήσεις με υποστήριξη χρηματοδοτικών μέσων*	RCR 02 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)* ⁽²⁾
		RCO 04 - Επιχειρήσεις χωρίς χρηματοδοτική υποστήριξη*	RCR 03 - Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών
		RCO 05 - Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται*	RCR 04 - ΜΜΕ που εισάγουν καινοτομίες μάρκετινγκ ή οργάνωσης*
		RCO 06 - Ερευνητές που εργάζονται σε υποστηριζόμενες ερευνητικές εγκαταστάσεις	
		RCO 07 - Ερευνητικοί οργανισμοί που συμμετέχουν σε κοινά ερευνητικά έργα	
		RCO 08 - Ονομαστική αξία εξοπλισμού έρευνας και καινοτομίας	RCR 05 - ΜΜΕ που καινοτομούν σε ενδοεπιχειρησιακό επίπεδο*
		RCO 10 - Επιχειρήσεις που συνεργάζονται με ερευνητικούς οργανισμούς	RCR 06 - Υποβληθείσες αιτήσεις για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας*
		RCO 96 - Διαπεριφερειακές επενδύσεις για καινοτομία σε έργα της Ένωσης	RCR 07 - Αιτήσεις για εμπορικά σήματα και για σχέδια*
			RCR 08 - Εκδόσεις από υποστηριζόμενα έργα
	ii) Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	RCO 13 - Αξία ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών που αναπτύσσονται για τις επιχειρήσεις*	RCR 11 - Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών*

⁽¹⁾ Θα χρησιμοποιηθούν για τους στόχους «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» και «Interreg» σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) και το άρθρο 41 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 (ΚΚΔ) και για τον στόχο «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3 στοιχείο δ) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 (CPR) και, για «Interreg», σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 4 στοιχείο ε) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1059 (Interreg)

		RCO 14 - Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών*	RRCR 12 - Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών που αναπτύσσονται από επιχειρήσεις* RRCR 13 - Επιχειρήσεις υψηλής ψηφιακής έντασης*
	iii) Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	RCO 15 - Ικανότητες που έχουν δημιουργηθεί για την εκκόλαση επιχειρήσεων* RCO 103 - Επιχειρήσεις υψηλής ανάπτυξης που υποστηρίζονται*	RRCR 17 - Νέες επιχειρήσεις που επιβιώνουν στην αγορά* RRCR 18 - ΜΜΕ που χρησιμοποιούν υπηρεσίες εκκολαπτηρίου μετά τη δημιουργία του εκκολαπτηρίου RRCR 19 - Επιχειρήσεις με υψηλότερο κύκλο εργασιών* RRCR 25 - ΜΜΕ με υψηλότερη προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο*
	iv) Ανάπτυξη δεξιοτήτων για έξυπνη εξειδίκευση, βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα	RCO 16 - Συμμετοχές θεσμικών φορέων σε διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης RCO 101 - ΜΜΕ που επενδύουν σε δεξιότητες για έξυπνη εξειδίκευση, βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα*	RRCR 97 - Μαθητείες που υποστηρίζονται σε ΜΜΕ RRCR 98 - Προσωπικό ΜΜΕ που ολοκληρώνει κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων για έξυπνη εξειδίκευση, για βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα (ανά είδος δεξιοτήτων: τεχνικές, διαχειριστικές, επιχειρηματικές, πράσινες, άλλες) (*)
	v) Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας	RCO 41 - Επιπλέον κατοικίες με πρόσβαση σε ευρυζωνικές υπηρεσίες πολύ υψηλής χωρητικότητας RCO 42 - Επιπλέον επιχειρήσεις με πρόσβαση σε ευρυζωνικές υπηρεσίες πολύ υψηλής χωρητικότητας	RRCR 53 - Κατοικίες με συνδρομές σε ευρυζωνικές υπηρεσίες δικτύου πολύ υψηλής χωρητικότητας RRCR 54 - Επιχειρήσεις με συνδρομές σε ευρυζωνικές υπηρεσίες δικτύου πολύ υψηλής χωρητικότητας
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας (ΣΠ 2)	i) Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	RCO 18 - Κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση RCO 19 - Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση RCO 20 - Δίκτυο αγωγών τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης που κατασκευάστηκε ή βελτιώθηκε πρόσφατα RCO 104 - Αριθμός μονάδων συμπαγωγής υψηλής απόδοσης RCO123 - Κατοικίες που επωφελούνται από λέβητες και συστήματα θέρμανσης που τροφοδοτούνται με φυσικό αέριο και αντικαθιστούν εγκαταστάσεις που βασίζονται σε στερεά ορυκτά καύσιμα	RRCR 26 - Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα) (*) RRCR 29 - Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου* RRCR 105 - Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από λέβητες και συστήματα θέρμανσης που μετατρέπονται από στερεά ορυκτά καύσιμα σε αέριο
	ii) Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων βιωσιμότητας που καθορίζονται σε αυτήν	RCO 22 - Πρόσθετη παραγωγική ικανότητα για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (εκ τη οποίας: ηλεκτρική, θερμική) (*) RCO 97 - Κοινότητες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που υποστηρίζονται*	RRCR 31 - Συνολική παραγόμενη ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (εκ της οποίας: ηλεκτρική, θερμική) (*)

			RCR 32 - Εγκατεστημένη πρόσθετη λειτουργική ικανότητα για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές*
iii) Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διερωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)	RCO 23 - Συστήματα ψηφιακής διαχείρισης για έξυπνα ενεργειακά συστήματα RCO 105 - Λύσεις για την αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας RCO124: Γραμμές δικτύου μεταφοράς και διανομής αερίου που κατασκευάστηκαν ή βελτιώθηκαν πρόσφατα	RCR 33 - Χρήστες συνδεδεμένοι σε έξυπνα ενεργειακά συστήματα RCR 34 - Ανάπτυξη έργων για έξυπνα ενεργειακά συστήματα	
iv) Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	RCO 24 - Επενδύσεις σε νέα ή αναβαθμισμένα συστήματα παρακολούθησης, ετοιμότητας, προειδοποίησης και ανταπόκρισης σε περίπτωση φυσικών καταστροφών* RCO 122 - Επενδύσεις σε νέα ή αναβαθμισμένα συστήματα παρακολούθησης έναντι φυσικών κινδύνων που δεν συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και κινδύνων που συνδέονται με τις ανθρώπινες δραστηριότητες RCO 25 - Αντιπλημμυρικά έργα σε ακτές, όχθες ποταμών και λιμνών που κατασκευάστηκαν ή ενισχύθηκαν πρόσφατα RCO 106 - Έργα προστασίας από τις κατολισθήσεις που κατασκευάστηκαν ή ενισχύθηκαν πρόσφατα RCO 26 - Πράσινες υποδομές που κατασκευάστηκαν ή αναβαθμίστηκαν για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή RCO 27 - Εθνικές και υποεθνικές στρατηγικές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή* RCO 28 - Περιοχή που καλύπτεται από μέτρα προστασίας από ανεξέλεγκτες πυρκαγιές RCO 121 - Περιοχή που καλύπτεται από μέτρα προστασίας από φυσικές καταστροφές που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή (εκτός των πλημμυρών και των ανεξέλεγκτων πυρκαγιών)	RCR 35 - Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα RCR 36 - Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα προστασίας από ανεξέλεγκτες πυρκαγιές RCR 37 - Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα προστασίας από φυσικές καταστροφές που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή (εκτός των πλημμυρών ή των ανεξέλεγκτων πυρκαγιών) RCR 96 - Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα προστασίας από φυσικούς κινδύνους που δεν συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και κινδύνους που συνδέονται με τις ανθρώπινες δραστηριότητες*	
v) Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	RCO 30 - Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης	RCR 41 - Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης RCR 42 - Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων	

	<p>RCO 31 - Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων</p> <p>RCO 32 - Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων</p>	<p>RCR 43 - Απώλειες νερού σε συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης</p>
vi) Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία και σε μία αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	<p>RCO 34 - Πρόσθετη ικανότητα για την ανακύκλωση των αποβλήτων</p> <p>RCO 107 - Επενδύσεις σε εγκαταστάσεις για χωριστή συλλογή αποβλήτων</p> <p>RCO 119 - Απόβλητα που προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση</p>	<p>RCR 103 - Απόβλητα που συλλέγονται χωριστά</p> <p>RCR 47 - Ανακυκλωμένα απόβλητα</p> <p>RCR 48 - Απόβλητα που χρησιμοποιούνται ως πρώτες ύλες</p>
vii) Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση όλων των μορφών ρύπανσης	<p>RCO 36 - Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή</p> <p>RCO 37 - Επιφάνεια των τόπων Natura 2000 που καλύπτονται από μέτρα προστασίας και αποκατάστασης</p> <p>RCO 38 - Επιφάνεια αποκατεστημένου εδάφους που υποστηρίζεται</p> <p>RCO 39 - Περιοχή που καλύπτεται από εγκατεστημένα συστήματα παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης</p>	<p>RCR 50 - Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα για την ποιότητα του αέρα*</p> <p>RCR 95 - Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές*</p> <p>RCR 52 - Αποκατεστημένα εδάφη που χρησιμοποιούνται για χώρους πρασίνου, κοινωνικές κατοικίες, οικονομικές ή άλλες χρήσεις</p>
viii) Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μία οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	<p>RCO 55 - Μήκος νέων γραμμών τραμ και μετρό</p> <p>RCO 56 - Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων γραμμών τραμ και μετρό</p> <p>RCO 57 - Ικανότητα φιλικού προς το περιβάλλον τροχαίου υλικού μαζικών δημόσιων συγκοινωνιών*</p> <p>RCO 58 - Υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται*</p> <p>RCO 59 - Υποδομές εναλλακτικών καυσίμων (σημεία ανεφοδιασμού/ επαναφόρτισης)*</p> <p>RCO 60 - Πόλεις και κομποπόλεις με νέα ή εκσυγχρονισμένα ψηφιοποιημένα συστήματα αστικών συγκοινωνιών</p>	<p>RCR 62 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων υπηρεσιών δημόσιων συγκοινωνιών</p> <p>RCR 63 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων γραμμών τραμ και μετρό</p> <p>RCR 64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία</p>

<p>3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας (ΣΠ 3)</p>	<p>i) Ανάπτυξη ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροφικού ΔΕΔ-Μ</p>	<p>RCO 43 - Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων οδών - ΔΕΔ-Μ (*) RCO 45 - Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών - ΔΕΔ-Μ RCO 108 - Μήκος οδών με νέα ή εκσυγχρονισμένα συστήματα διαχείρισης της κυκλοφορίας - ΔΕΔ-Μ RCO 47 - Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σιδηροδρόμων - ΔΕΔ-Μ RCO 49 - Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων σιδηροδρόμων - ΔΕΔ-Μ RCO 51 - Μήκος νέων, αναβαθμισμένων ή εκσυγχρονισμένων εσωτερικών πλωτών οδών - ΔΕΔ-Μ RCO 109 - Μήκος σιδηροδρομικών γραμμών σε λειτουργία εξοπλισμένων με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας - ΔΕΔ-Μ</p>	<p>RCR 55 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων οδών και οδών που ανακατασκευάστηκαν, αναβαθμίστηκαν ή εκσυγχρονίστηκαν RCR 56 - Εξοικονόμηση χρόνου που οφείλεται στη βελτίωση των οδικών υποδομών RCR 101 - Εξοικονόμηση χρόνου που οφείλεται στη βελτίωση των σιδηροδρομικών υποδομών RCR 58 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων, αναβαθμισμένων, ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων σιδηροδρόμων RCR 59 - Σιδηροδρομικές εμπορευματικές μεταφορές RCR 60 - Εμπορευματικές μεταφορές σε εσωτερικές πλωτές οδούς</p>
	<p>ii) Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα</p>	<p>RCO 44 - Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ RCO 46 - Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ RCO 110 - Μήκος οδών με νέα ή εκσυγχρονισμένα συστήματα διαχείρισης της κυκλοφορίας - εκτός ΔΕΔ-Μ RCO 48 - Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σιδηροδρόμων - μη ΔΕΔ-Μ RCO 50 - Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων σιδηροδρόμων - μη ΔΕΔ-Μ RCO 111 - Μήκος σιδηροδρομικών γραμμών σε λειτουργία εξοπλισμένων με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας - εκτός ΔΕΔ-Μ RCO 52 - Μήκος νέων, αναβαθμισμένων ή εκσυγχρονισμένων εσωτερικών πλωτών οδών - μη ΔΕΔ-Μ RCO 53 - Νέοι ή εκσυγχρονισμένοι σιδηροδρομικοί σταθμοί και στάσεις* RCO 54 - Νέες ή εκσυγχρονισμένες διατροφικές συνδέσεις*</p>	

4. Μια πιο κοινωνική Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΣΠ 4)	i) Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ικανότητας ένταξης των αγορών εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών υποδομών και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας	RCO 61 - Επιφάνεια νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων για τις υπηρεσίες απασχόλησης	RCR 65 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων για τις υπηρεσίες απασχόλησης
	ii) Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης	RCO 66 - Χωρητικότητα τάξεων νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων παιδικής φροντίδας RCO 67 - Χωρητικότητα τάξεων νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων	RCR 70 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων παιδικής φροντίδας RCR 71 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων
	iii) Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών με χαμηλό εισόδημα και μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες	RCO 65 - Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής στέγασης* RCO 113 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο ολοκληρωμένων δράσεων για την κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος και μειονεκτουσών ομάδων*	RCR 67 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής στέγασης
	iv) Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες	RCO 63 - Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων προσωρινής υποδοχής	RCR 66 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων προσωρινής υποδοχής
	v) Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας	RCO 69 - Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης	RCR 72 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης RCR 73 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης

		RCO 70 - Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας (εκτός της στέγασης)	RRC 74 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας
	vi) Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	RCO 77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται*	RRC 77 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται *
5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των τύπων περιοχών και τοπικών πρωτοβουλιών» (ΣΠ 5)	i) Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές ii) Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	RCO 74 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη* RCO 75 - Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται* RCO 76 - Ολοκληρωμένα έργα χωρικής ανάπτυξης RCO 80 - Στρατηγικές με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων που υποστηρίζονται* RRC 112 - Ενδιαφερόμενοι που συμμετέχουν στην εκπόνηση και την υλοποίηση στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη RCO 114 - Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές*	

** Για λόγους παρουσίασης, οι κοινοί δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων ομαδοποιούνται βάσει ενός ειδικού στόχου εντός του στόχου πολιτικής, αλλά δεν περιορίζονται σε αυτόν. Ειδικότερα, ο ΣΠ 5 μπορεί να χρησιμοποιεί σχετικούς κοινούς δείκτες που παρατίθενται για τους ΣΠ 1 έως 4. Επιπλέον, με σκοπό τη διαμόρφωση πλήρους εικόνας της αναμενόμενης και της πραγματικής επίδοσης των προγραμμάτων, οι κοινοί δείκτες που σημειώνονται με αστερίσκο (*) μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους ειδικούς στόχους βάσει οποιουδήποτε εκ των ΣΠ 1 έως 4, κατά περίπτωση.

(¹) RCO: Κοινός δείκτης εκροών REGIO.

(²) Δεν απαιτείται ανάλυση για τον προγραμματισμό αλλά μόνο για την υποβολή εκθέσεων.

(³) RCR: Κοινός δείκτης αποτελεσμάτων REGIO.

(⁴) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, περί των προανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 661/2010/ΕΕ (ΕΕ L 348 της 20.12.2013, σ. 1).

Πίνακας 2

Συμπληρωματικοί κοινοί δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για το ΕΤΠΑ-Interreg

Ειδικοί δείκτες Interreg	RCO 81 - Συμμετοχές σε κοινές διασυνοριακές δράσεις RCO 115 - Δημόσιες διασυνοριακές εκδηλώσεις που διοργανώνονται από κοινού RCO 82 - Συμμετοχές σε κοινές δράσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων, των ίσων ευκαιριών και της κοινωνικής ένταξης RCO 83 - Στρατηγικές και σχέδια δράσης που αναπτύσσονται από κοινού RCO 84 - Πιλοτικές δράσεις που αναπτύσσονται από κοινού και υλοποιούνται σε έργα	RRC 79 - Κοινές στρατηγικές και σχέδια δράσης που υιοθετούνται από οργανισμούς RRC 104 - Λύσεις που υιοθετούνται ή αναβαθμίζονται από οργανισμούς
--------------------------	---	--

	<p>RCO 116 - Λύσεις που αναπτύσσονται από κοινού</p> <p>RCO 85 - Συμμετοχές σε κοινά συστήματα κατάρτισης</p> <p>RCO 117 - Λύσεις σε διασυνοριακά νομικά ή διοικητικά εμπόδια που έχουν διαπιστωθεί</p> <p>RCO 86 - Κοινές διοικητικές ή νομικές συμφωνίες που έχουν υπογραφεί</p> <p>RCO 87 - Οργανισμοί που συνεργάζονται σε διασυνοριακό επίπεδο</p> <p>RCO 118 - Οργανισμοί που συνεργάζονται για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση μακροπεριφερειακών στρατηγικών</p> <p>RCO 90 - Έργα για διασυνοριακά δίκτυα καινοτομίας</p> <p>RCO 120- Έργα που υποστηρίζουν τη διασυνοριακή συνεργασία για την ανάπτυξη των διασυνδέσεων μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών</p>	<p>RCR 81 - Ολοκλήρωση κοινών συστημάτων κατάρτισης</p> <p>RCR 82 - Μετριασμός ή εξάλειψη διασυνοριακών νομικών ή διοικητικών εμποδίων</p> <p>RCR 83 - Πρόσωπα που καλύπτονται από κοινές διοικητικές ή νομικές συμφωνίες που έχουν υπογραφεί</p> <p>RCR 84 - Οργανισμοί που συνεργάζονται σε διασυνοριακό επίπεδο μετά την ολοκλήρωση του έργου</p> <p>RCR 85 - Συμμετοχές σε κοινές διασυνοριακές δράσεις μετά την ολοκλήρωση του έργου</p>
--	---	---

ΒΑΣΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΠΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΟΠΩΣ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 8 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3, ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Η) ΣΗΜΕΙΟ ΙΙ) ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Στόχος πολιτικής	Ειδικός στόχος	Εκροές	Αποτελέσματα
(1)	(2)	(3)	(4)
1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και των περιφερειακών διασυνδέσεων (ΣΠ 1)	i) Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	CCO 01 ⁽¹⁾ - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται για να καινοτομούν CCO 02 - Ερευνητές που εργάζονται σε υποστηριζόμενες ερευνητικές εγκαταστάσεις	CCR 01 ⁽²⁾ - Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ⁽³⁾ (ΜΜΕ) που εισάγουν καινοτομίες για τα προϊόντα, τις διαδικασίες, την εμπορία ή την οργάνωση
	ii) Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	CCO 03 - Επιχειρήσεις και δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων, υπηρεσιών και διαδικασιών	CCR 02 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή αναβαθμισμένων ψηφιακών προϊόντων, υπηρεσιών και διαδικασιών
	iii) Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	CCO 04 - ΜΜΕ που υποστηρίζονται για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας	CCR 03 - Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες επιχειρήσεις
	iv) Ανάπτυξη δεξιοτήτων για έξυπνη εξειδίκευση, βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα	CCO 05 - ΜΜΕ που επενδύουν σε δεξιότητες για έξυπνη εξειδίκευση, βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα	CCR 04 - Προσωπικό ΜΜΕ που ολοκληρώνει κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων για έξυπνη εξειδίκευση, βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα
	v) Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας	CCO 13 - Πρόσθετες κατοικίες και επιχειρήσεις με πρόσβαση σε ευρυζωνικές υπηρεσίες πολύ υψηλής χωρητικότητας	CCR 12 - Πρόσθετες κατοικίες και επιχειρήσεις με συνδρομές σε ευρυζωνικές υπηρεσίες δικτύου πολύ υψηλής χωρητικότητας
2. Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών, μέσω της προώθησης της δικαιής μετάβασης σε καθαρές	i) Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	CCO 06 - Επενδύσεις σε μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης	CCR 05 - Εξοικονόμηση στην ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας
	ii) Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων βιωσιμότητας που καθορίζονται σε αυτήν	CCO 07 - Πρόσθετη ικανότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	CCR 06 - Πρόσθετη ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές
	iii) Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)	CCO 08 - Συστήματα ψηφιακής διαχείρισης για έξυπνα ενεργειακά συστήματα	CCR 07 - Πρόσθετοι χρήστες που είναι συνδεδεμένοι σε έξυπνα ενεργειακά συστήματα
	iv) Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	CCO 09 - Επενδύσεις σε νέα ή αναβαθμισμένα συστήματα παρακολούθησης, ετοιμότητας, προειδοποίησης και ανταπόκρισης σε περίπτωση καταστροφής*	CCR 08 - Πρόσθετος πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα προστασίας από πλημμύρες, ανεξέλεγκτες πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή

μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας (ΣΠ 2)	v) Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	CCO 10 - Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων	CCR 09 - Επιπλέον πληθυσμός που είναι συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον σύστημα επεξεργασίας λυμάτων
	vi) Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία και σε μία αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	CCO 11 - Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα ανακύκλωσης αποβλήτων	CCR 10 - Επιπλέον απόβλητα που ανακυκλώνονται
	vii) Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση όλων των μορφών ρύπανσης	CCO 12 - Επιφάνεια υποστηριζόμενων πράσινων υποδομών	CCR 11 - Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα για την ποιότητα του αέρα
	viii) Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μία οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	CCO 16 - Επέκταση και εκσυγχρονισμός γραμμών τραμ και μετρό	CCR 15 - Ετήσιος αριθμός χρηστών που εξυπηρετούνται από νέες και εκσυγχρονισμένες γραμμές τραμ και μετρό
3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας (ΣΠ 3)	i) Ανάπτυξη ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροφικού ΔΕΔ-Μ	CCO 14 - Οδικό ΔΕΔ-Μ: Νέες, αναβαθμισμένες, ανακατασκευασμένες ή εκσυγχρονισμένες οδοί CCO 15 - Σιδηροδρομικό ΔΕΔ-Μ: Νέες, αναβαθμισμένες, ανακατασκευασμένες ή εκσυγχρονισμένες σιδηροδρομικές γραμμές	CCR 13 - Εξοικονόμηση χρόνου που οφείλεται στη βελτίωση των οδικών υποδομών CCR 14 - Ετήσιος αριθμός επιβατών που εξυπηρετούνται από βελτιωμένες σιδηροδρομικές μεταφορές
	ii) Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυννοριακή κινητικότητα	CCO 22 - Οδικό δίκτυο εκτός ΔΕΔ-Μ: Νέες, αναβαθμισμένες, ανακατασκευασμένες ή εκσυγχρονισμένες οδοί CCO 23 - Σιδηροδρομικό δίκτυο εκτός ΔΕΔ-Μ: Νέες, αναβαθμισμένες, ανακατασκευασμένες ή εκσυγχρονισμένες σιδηροδρομικές γραμμές	
4. Μια πιο κοινωνική Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΣΠ 4)	i) Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ικανότητας ένταξης των αγορών εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης των κοινωνικών υποδομών και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας	CCO 17 - Επιφάνεια νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων για υπηρεσίες απασχόλησης	CCR 16 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων για υπηρεσίες απασχόλησης
	ii) Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης	CCO 18 - Νέα ή εκσυγχρονισμένη ικανότητα για εγκαταστάσεις φροντίδας παιδιών και εκπαίδευσης	CCR 17 - Ετήσιος αριθμός χρηστών που εξυπηρετούνται από νέες ή εκσυγχρονισμένες εγκαταστάσεις φροντίδας παιδιών και εκπαίδευσης
	iii) Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών με χαμηλό εισόδημα και μειονεκτούντων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των	CCO 19 - Νέα ή εκσυγχρονισμένη ικανότητα για εγκαταστάσεις κοινωνικής στέγασης CCO 25 - Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο ολοκληρωμένων δράσεων για την	CCR 18 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής στέγασης

	ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες	κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος και μειονεκτουσών ομάδων*	
	iv) Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες	CCO 26 - Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα για προσωρινές εγκαταστάσεις υποδοχής	CCR 20 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων προσωρινής υποδοχής
	v) Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας	CCO 20 - Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα για εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης	CCR 19 - Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης
	vi) Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	CCO 24 — Πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι που υποστηρίζονται	CCR 21 - Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των τύπων περιοχών και τοπικών πρωτοβουλιών» (ΣΠ 5)	i) Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	CCO 21 - Πληθυσμός που καλύπτεται από τις στρατηγικές ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης	
ii) Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών			

(1) CCO: REGIO Βασικός κοινός δείκτης εκροών.

(2) CCR: REGIO Βασικός κοινός δείκτης αποτελεσμάτων.

(3) Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).